

RES ACADEMICAE

ISSN 1428/3107

Nr 2/2014

Biuletyn Informacyjny
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

R
K
T
C

E
R
A
J

U
Z
A

DZIEŃ OTWARTY W AKADEMII

Fot.: M. Głęb

Szanowni Czytelnicy!

Ważne wydarzenia z różnych dziedzin życia zdominowały kończący się rok akademicki w Akademii im. Jana Długosza. Za nami spotkania przedstawicieli nie tylko świata nauki, ale również polityki, kultury, sceny, których podejmowali pracownicy Uczelni. Przeglądając kalendarium wydarzeń, można śmiało stwierdzić, że był to rok udany. Taki, który zaznaczył się rozwojem i aktywnością pracowników AJD. Z całą pewnością dopełnieniem kończącego się roku akademickiego 2013/2014 stanie się jednak 57. Zjazd Polskiego Towarzystwa Chemicznego oraz Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego. Konferencja odbędzie się w dniach 14-18 września w Częstochowie. Miło poinformować, że jednym z jej organizatorów jest AJD. Organizatorzy spodziewają się blisko tysiąca uczestników. Wśród nich laureata Nagrody Nobla, co z pewnością będzie najlepszą rekomendacją rangi wydarzenia.

Za nami ważne jubileusze. Celebrowane w całym kraju i wszędzie tam, gdzie mieszkają Polacy, były obchody 25-lecia wyborów z 4 czerwca 1989 roku. Nie zabrakło podsumowań. Z perspektywy minionych lat oceniliśmy, co udało się przez ćwierć wieku wypracować, dokonując znaczących zmian w otaczającej nas rzeczywistości. Bez nich nie byłyby możliwe inwestycje, nowe budynki, laboratoria, nowoczesne kierunki studiów czy zagraniczne kontakty z naukowcami z całego świata. 20-lecie istnienia podsumował również Uniwersytet Trzeciego Wieku, który działa przy Wydziale Pedagogicznym AJD. Jeden z najstarszych w regionie, cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem coraz to nowych rzesz słuchaczy-seniorów, którzy postawili sobie za cel kształcenie przez całe życie. Gratulując zapału i „głodu wiedzy”, wypada życzyć tego samego innym. Zwłaszcza że za pasem nowy rok akademicki 2014/2015. Już teraz zapowiada się równie ciekawie. Wszak w planach m.in. jubileusz 600. urodzin naszego patrona Jana Długosza.

Redakcja

DZIEŃ OTWARTY W AKADEMII

Echo Dnia Otwartego w AJD (25 marca) wciąż słychać nie tylko w Uczelni, ale również w częstochowskich (i nie tylko) mediach. W archiwach redakcji pozostały pozytywne artykuły i audycje o Uczelni. Liczymy, że podobnie docenią ją nasi studenci, kandydaci na studia w najbliższych latach oraz częstochowianie i pozostali mieszkańcy regionu. Tymczasem my przeżyjmy to jeszcze raz w fotorelacji, którą prezentujemy na stronach internetowych AJD: <http://www.ajd.czest.pl/n2527,Echo-Dnia-Otwartego-w-regionie--Polsce---ba-----w-swiecie>

SPIS TREŚCI

Od Redakcji	3
Dzień Otwarty w Akademii	3
Młodym o Unii i o Uniwersytecie	4
Senat kontra Senat	4
Rok Długoszowski uchwalony na AJD	5
Janusz Piechociński z wykładem dla studentów	5
Tweetujemy na Twitterze	5
Filary kraju i Akademii	6
Pamiętamy o zmarłych pracownikach AJD...	6
Jubileusz prof. Elżbiety Hurnikowej	7
Dokumentalnie o Częstochowie	7
Po indeks AJD	7
20 lat minęło... Jak to się zaczęło?	8
Porozumienie o bezpieczeństwie Mstów w opracowaniu	10
Jubileusz 60. urodzin profesora AJD dr. hab. Adama Rosoła	11
Konferencja Polonistyk Uniwersyteckich	12
W poszukiwaniu jakości życia	14
Wykład on-line na WNS	14
Konferencja doradców zawodowych	15
Współczesne wyzwania wobec edukacji elementarnej	16
Znani absolwenci AJD: Dagmara Drzazga	17
Funkcje ksiąg wieczystych w ujęciu prawno-porównawczym	18
Pod patronatem JM Rektora AJD Zabytkowa Częstochowa	18
Mgr Waław Baczyński we wspomnieniach...	19
Pożegnanie Profesora Owsika	20
Astronomiczna wiosna w AJD	21
O nauce mówmy młodym ich językiem	23
O przeszłości w naszej bibliotece	23
Opowieść o Chopinie śpiewem i tańcem	24
Studenci muzyki z nagrodami	24
Pedagogiczne Koło Naukowe KOSMODROM	25
Wyróżnienie dla studentki grafiki	25
Skandaliczne, gorące, ciągle na czasie...	26
Studenci dla chorych na białaczkę	27
Srebro i złoto	27
ISD AJD na podium	27
Tomasz Góra po Mistrzostwach Europy	27
Życie intymne średniowiecznych świętych	28

MŁODYM O UNII I O UNIWERSYTECIE

Z wykładem „Wielka szansa Polski - 10 lat Polski w Unii Europejskiej” gościł na Wydziale Nauk Społecznych AJD premier Jerzy Buzek (14 maja). Prelegent scharakteryzował zyski, jakie Polska wyniosła z akcesji do Unii Europejskiej. Odniósł się również do sytuacji międzynarodowej, szczególnie w kontekście sposobów pozyskiwania energii ze źródeł tradycyjnych, a także odnawialnych oraz elektrowni atomowych. W trakcie spotkania padały z sali pytania dotyczące bezrobocia, szczególnie wśród młodych oraz konieczności emigracji w poszukiwaniu zatrudnienia. Premier przytoczył dane, z których wynika, że chociaż sporo zostało jeszcze do zrobienia, to jednak w najbogatszych krajach tzw. „starej Unii” również notuje się podobne zjawiska. Zapewnił jednak, że rozwój kraju w najbliższych latach powinien spowodować stworzenie nowych miejsc pracy, które rozładują trudną sytuację wśród absolwentów wyższych Uczelni. W dalszej części wizyty premiera Jerzego Buzka odbyły się rozmowy dotyczące strategii działań zmierzających do przekształcenia AJD w Uniwersytet. By tego dokonać, Uczelnia musi zgromadzić sześć uprawnień do nadawania stopnia doktora. Obecnie szczyci się już czterema: z chemii, fizyki, historii, literaturoznawstwa, a stara się o uprawnienia w ramach sztuk pięknych. Jerzy Buzek zapowiedział, że wesprze ten proces.

– Częstochowa zasługuje na uniwersytet – tłumaczy premier. – Będę lobbował i przekonywał do jego utworzenia, bo to szansa na rozwój całego regionu, który zamieszkuje prawie milion osób. Chociaż nie mam bezpośredniego wpływu na gremia zajmujące się przyznawaniem uprawnień, to jednak staram się tłumaczyć decydentom, jak ważne znaczenie ma ich decyzja. Liczę, że w najbliższych miesiącach uda się uzyskać potrzebne uprawnienie.

Premier Jerzy Buzek w Auli WNS, fot.: arch.

Jednocześnie Rektor AJD dr hab. Zygmunt Bąk, prof. AJD zapowiedział, że jesienią Akademia złoży stosowny wniosek o przyznanie praw do doktoryzowania z językoznawstwa.

– Chociaż terminy są napięte, to jednak wierzymy, że w 2015 roku, czyli w czasie obchodów jubileuszu urodzin naszego patrona Jana Długosza, uda się spełnić wymogi i droga do powstania uniwersytetu stanie otworem – zapowiada Rektor. – Tym bardziej, że po spełnieniu wymogów sprawą zajmuje się już tylko Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Nie, jak było do tej pory, parlament. Stąd decyzja o powstaniu uniwersytetu przyrodniczo-humanistycznego może zapaść szybciej.

Miłym upominkiem na zakończenie wizyty w częstochowskiej AJD było wręczenie Jerzemu Buzkowi portretu. Powstał w trakcie wykładu. Wykonała go studentka Wydziału Sztuki Katarzyna Bekus.

SENAT KONTRA SENAT

21 czerwca na stadionie piłkarskim Skry Częstochowa reprezentacja Senatów Uczelni w meczu piłkarskim pokonała drużynę Senatu RP. Reprezentację Uczelni w sposób znaczący wzmocnili pracownicy AJD: prof. Arkadiusz Marzec, mgr Jerzy Maruszczyk i prof. Zygmunt Bąk (JM Rektor). Akademicy wygrali 3:2. Warto podkreślić, że mecz miał swoją dramaturgię – grający na pozycji stopera prof. Zygmunt Bąk w ostatniej minucie meczu uratował zwycięstwo.

To było świetne uzupełnienie mundialu w Brazylii. Tym bardziej, że rozgrywając spotkanie, zawodnicy zbierali fundusze na Stowarzyszenie „Skrawek Nieba”. Organizacja pomaga ubogim dzieciom.

Mecz charytatywny „Senat RP kontra Senaty uczelni wyższych” po raz pierwszy został rozegrany w 2008 roku.

Zebrane pieniądze przekazano na pomoc dzieciom po ciężkich urazach mózgu oraz wybudowanie pierwszej w Polsce kliniki przy Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie. Sukces ten udało się powtórzyć dwa lata później, kiedy to w 2010 roku zasililiśmy XX Jubileuszową Edycję Śląskiego Funduszu Stypendialnego im. Adama Graczyńskiego. Warto zaznaczyć, że dzięki ofiarności darczyńców Fundacja przyznała stypendia naukowo-socjalne na kwotę ponad 850 tys. zł. Pomogła prawie 600 mieszkańcom województwa śląskiego w zdobyciu wyższego wykształcenia. Wspomniany mecz poświęcony był pamięci Krystyny Bochenek, inicjatorki meczu „Senat RP kontra Senaty uczelni wyższych” (zmarłej tragicznie 10 kwietnia 2010 roku w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem).

ROK DŁUGOSZOWSKI UCHWALONY NA AJD

W 2015 roku mija 600-lecie urodzin patrona naszej uczelni. O tym jakże ważnym wydarzeniu pisaliśmy na łamach „Res Academicae” już wielokrotnie. W bieżącym numerze przychodzi nam poinformować Czytelników o kolejnych krokach pozwalających uczcić postać Jana Długosza. Poniżej prezentujemy treść uchwały przyjętej przez Senat AJD.

UCHWAŁA Nr 20/2014 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie poparcia wniosku Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego, skierowanego do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczącego przyjęcia uchwały stanowiącej rok 2015 rokiem Jana Długosza w Polsce.

Na podstawie art. 62 ust 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2012. 572. t.j. z późn. zm.) w związku z § 22 ust. 4 Statutu AJD, Senat Uczelni postanawia, co następuje:

§ 1

Senat Akademii im. Jana Długosza w pełni popiera wniosek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego, skierowany do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie przyjęcia uchwały stanowiącej rok 2015 rokiem Jana Długosza w Polsce.

Nie ulega wątpliwości, że historyk należy do grona najwybitniejszych Polaków w dziejach naszego państwa i Narodu. Jest powszechnie uznawany za ojca polskiej historiografii. Jego najważniejsze dzieło, *Roczniki czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego*, przedstawia w dwunastu obszernych księgach dzieje Polski od czasów legendarnych do roku 1480. Jest to nie tylko najwybitniejsze osiągnięcie

historiografii polskiej doby średniowiecza o trwałej wartości źródłowej, ale też nie znajduje sobie równych w skali europejskiej XV stulecia. Roczniki stanowiły w czasach niewoli i stanowią w niepodległej Polsce niezastąpione źródło wiedzy na temat średniowiecznej Europy oraz inspirację dla wielu pokoleń polskich pisarzy historycznych.

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, w nawiązaniu do swojej misji, podjęła działania na rzecz uczczenia pamięci historyka oraz przypomnienia i współczesnej interpretacji jego znaczenia. Kronikarz był nie tylko medium przeszłości i świadkiem swojego czasu, równie intensywnie pracował na rzecz przyszłości państwa polskiego, wychowując synów królewskich. Cała społeczność akademicka Uczelni, mając w świadomości bliskość Częstochowy i rodzinnej wsi zasłużonego kronikarza, włączyła się w przygotowania 600. rocznicy jego urodzin. Planujemy zorganizowanie dwóch międzynarodowych konferencji, koncertów muzycznych oraz pleneru malarskiego, przeprowadzenie badań archeologicznych w Brzeźnicy, w której urodził się Długosz oraz inne działania, mające na celu konsolidację środowiska akademickiego z otoczeniem społecznym, a także integrację przedstawicieli różnych dyscyplin nauki z Polski i Europy.

Podzielając uzasadnienie wniosku Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego, Senat Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie wyraża nadzieję, że 600-lecie urodzin jednego z najwybitniejszych Polaków w ponad-tysiącletnich dziejach naszego państwa zyska stosowną do znaczenia patrona naszej Uczelni rangę.

§ 2

Uchwałę podjęto w głosowaniu jawnym

tak – 28

nie – 0

wstrzymujących się – 0

w którym uczestniczyło 28 senatorów spośród 34 członków Senatu AJD z prawem głosu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

JANUSZ PIECHOCIŃSKI Z WYKŁADEM DLA STUDENTÓW

Janusz Piechociński (wicepremier RP, Minister Gospodarki) gościł 22 marca w AJD. W czasie wizyty na Wydziale Nauk Społecznych wygłosił wykład „Młodzi ludzie a wyzwania gospodarcze Polski”.

TWEETUJEMY NA TWITTERZE

Nowe informacje o AJD – błyskawicznie, ciekawie i „zawsze na temat”, teraz również dostępne na Twitterze. Od kilku tygodni na kolejnym portalu społecznościowym. Tweetnij do nas. Zapraszamy!

FILARY KRAJU I AKADEMII

Ćwierć wieku temu Polska odzyskała niepodległość. Dzień 4 czerwca uważany jest za datę tego jubileuszu. Z tej okazji dziennikarze poprosili JM Rektora AJD o odpowiedzi na pytania dotyczące podsumowania okrągłej rocznicy. Oto co powiedział dr hab. inż. Zygmunt Bąk, prof. AJD.

Czym jest dla mnie Dzień Wolności?

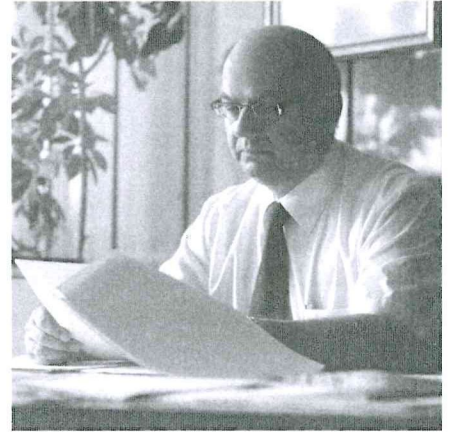
4 czerwca to dla mnie jeden z najważniejszych dni w roku. Doskonale po latach go pamiętam. Przeżyłem go świadomie, mając ogromne przeświadczenie, że jest niezwykle ważny dla narodu i mnie samego. Teraz, po latach docierają do mnie ciągle nowe bodźce, które dają powody do myślenia i zarazem wyciągnięcia nowych wniosków. Ćwierć wieku, jakie upłynęło od tego pierwszego dnia, jest doskonałym świadectwem rangi i zarazem wagi dnia 4 czerwca, który stał się granicą końca epoki zniewolenia i początkiem nowych, lepszych czasów.

Jakie wydarzenie w 25-leciu było dla mnie najważniejsze?

Tych wydarzeń było bardzo wiele. Dla narodu i mnie samego na pierwszy plan wysuwają się dwa sukcesy: 1 kwietnia 1999 roku – data wstąpienia Polski do NATO oraz 1 maja 2004 roku – dzień wejścia do Unii Europejskiej. Te osiągnięcia na lata przypieczętowały kierunki zmian, jakie zachodzą w Polsce, a także potwierdziły naszą przynależność do świata zachodniego, z poszanowaniem bizantyjskiego.

Jakie są moje marzenia o przyszłości?

Mam jedno marzenie. Pragnę przekształcenia Akademii im. Jana Długosza w uniwersytet. Marzenia się spełniają, a że jestem rektorem uczelni nie tylko ambitnej, ale również dynamicznie rozwijającej się, jestem spokojny i przekonany, że to już tylko kwestia czasu i dobrej woli ze strony osób odpowiedzialnych za ten proces. Z jednej strony środowisko AJD musi się postarać i dopełnić kryteriów, do których brakuje już tak niewiele. Z drugiej strony prosimy o wsparcie wszystkich, którzy mogą nam w tym pomóc.

JM Rektor dr hab. inż. Zygmunt Bąk, prof. AJD, fot.: arch.

PAMIĘTAMY O ZMARŁYCH PRACOWNIKACH AJD...

Potwierdzeniem tego jest odsłonięcie tablicy poświęconej prof. Bartłomiejowi Szyndlerowi. Uroczystość odbyła się 5 czerwca w sali nr 26 budynku Wydziału Filologiczno-Historycznego AJD (al. Armii Krajowej 36a). Uczestniczyli w niej przyjaciele, współpracownicy, miłośnicy twórczości profesora. Wśród władz rektorskich i dziekańskich Uczelni byli również bliscy cenionego naukowca – żona Teresa oraz córka dr hab. Anna Szyndler.

– To wspaniale, że tylu ludzi pamięta o tacie oraz jego pracy – mówi Anna Szyndler, córka. – Tata poświęcił tej Uczelni 12 lat życia. Zawsze ciepło wyrażał się o atmosferze

panującej w Akademii. Wielu było z nim w trudnych chwilach. Dziękuję za wszystko.

Ciepło profesora wspominała także dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego dr hab. Agnieszka Czajkowska, prof. AJD. Wielokrotnie podkreśliła, że prace naukowca nadal cieszą się uznaniem w gronie historyków.

– Istnieje też rzesza historyków-amatorów, którzy powołują się na książki prof. Bartłomieja Szyndlera. Na forach historycznych ludzie polecają sobie prace, odwołują się do nich, prowadzą polemiki w oparciu o nie. To chyba najlepsza rekomendacja, jakiej klasy historykiem był nasz zmarły kolega. Zachęcam do zapoznania się z jego ogromnym dorobkiem, o którym nie da się mówić w kilku słowach.

Odsłonięcie tablicy nie jest przypadkowe. Prof. Bartłomiej Szyndler był znawcą i miłośnikiem epoki kościuszkowskiej. A właśnie w naszej Uczelni odbyła się konferencja „Tadeusz Kościuszko. Historia-Mity-Tradycja”. 5-7 czerwca naukowcy obradowali w Częstochowie, a także w pobliskich Szczekocinach (miejsce bitwy). Więcej na stronach <http://www.ajd.czest.pl/n2604,Co-wiemy-o-Kosciuszcze->.

Profesor Szyndler urodził się w 1938 w Będzinie. Zmarł 6 stycznia 2011. Na tablicy umieszczono napis „Istniejemy, póki ktoś o nas pamięta”.

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej, fot.: arch.

JUBILEUSZ PROF. ELŻBIETY HURNIKOWEJ

25 czerwca odbył się Jubileusz 25-lecia pracy w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie oraz na rzecz kultury miasta dr hab. prof. AJD Elżbiety Hurnik. Władze Uczelni, współpracownicy, przyjaciele i studenci pani profesor spotkali się w częstochowskim ratuszu, aby pogratulować jubilatce.

Profesor Elżbieta Hurnik urodziła się w 1953 roku w Częstochowie. W latach 1972-1977 studiowała polonistykę na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Pod kierunkiem prof. dra hab. Ireneusza Opackiego napisała pracę magisterską oraz rozprawę doktorską na temat poezji międzywojennej Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, którą obroniła w 1987. W latach 1976-1987 pracowała w Pałacu Młodzieży w Katowicach, w Dziale Czytelnictwa. Od 1 lutego 1987 związana jest zawodowo z Akademią im. Jana Długosza w Częstochowie; początkowo pracowała na stanowisku asystenta, od 1 października 1987 - adiunkta. W okresie od 1 października 1994 do 31 lipca 1997 pracowała jako lektor języka polskiego w Instytucie Kształcenia Tłumaczy Uniwersytetu Wiedeńskiego. 10 kwietnia 2001 uchwałą Rady Wydziału Filologicznego w Katowicach uzyskała stopień naukowy do-

Gratulacje dla profesor Hurnikowej, fot.: arch.

ktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa – literaturoznawstwa porównawczego.

Od 1 lutego 2002 pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Instytucie Filologii Polskiej AJD. Kieruje Zakładem Historii Literatury Polskiej XX Wieku i Literatury Najnowszej. Jest współorganizatorem cyklicznych konferencji „Czytanie Dwudziestolecia” (3 edycje), współredaktorem prac zbiorowych poświęconych recepcji Dwudziestolecia międzywojennego (3 serie) i innych, Prac Naukowych AJD „Filologia Polska: Historia i Teoria Literatury” (4 serie). Prowadzi zajęcia z historii literatury Młodej Polski, XX wieku i literatury najnowszej, kultury regionu, metodyki pracy naukowej

literaturoznawcy, seminarium magisterskie i doktorskie. Od 1 października 2012 jest kierownikiem Studiów Doktoranckich w dyscyplinie: literaturoznawstwo.

DOKUMENTALNIE O CZĘSTOCHOWIE

Idea zorganizowania w Częstochowie imprezy filmowej poświęconej tematyce „Mojej Małej Ojczyzny” narodziła się na Wydziale Filologiczno-Historycznym Akademii im. Jana Długosza. Celem tego przedsięwzięcia jest integracja małych środowisk lokalnych oraz poszukiwanie w kontekstach historycznym i kulturozoficznym elementów tożsamości naszej małej częstochowskiej Ojczyzny. Pokazowi filmów dokumentalnych towarzyszyły debaty studentów, doktorantów, pracowników naukowych oraz widzów.

Pierwszy Festiwal Filmów Dokumentalnych im. Braci Krzemińskich „Moja mała Ojczyzna” poświęcony został w całości Częstochowie. W pierwszym dniu zaprezentowano filmy dokumentalne z życia miasta w różnych okresach historycznych XX wieku, w tym filmy braci Krzemińskich. W drugim dniu przedstawiono filmy dotyczące twórców związanych z Częstochową.

Bracia Antoni i Władysław Krzemińscy – pionierzy kinematografii polskiej zakupili od braci Lumiére aparat projekcyjny, z którym wędrowali po całym kraju, a także Rosji, dotarli aż po Władywostok. Jako pierwsi na ziemiach polskich założyli w Łodzi stały kinoteatr. Do Częstochowy

przybyli w 1909 roku, by tu pozostać na stałe. Otworzyli kinoteatr „Odeon”, zakupili kamerę i od 1912 roku zaczęli nagrywać ważne wydarzenia, jakie się działy w Częstochowie, potem pokazywali je w swoim kinie. Udało się ustalić, że nagrali około 40 filmów. Pięć z nich zachowało się do tej pory, zaprezentowano je na Festiwalu.

Festiwal odbył się w dniach 14-15 czerwca 2014 roku pod patronatem: Prezydenta Miasta Częstochowy, Prezesa TVP S.A. Juliusza Brauna, JM Rektora Akademii im. Jana Długosza dra hab. inż. Zygmunta Bąka, prof. AJD. Miejscem spotkania był Ośrodek Kultury Filmowej.

PO INDEKS AJD

Młodzi Ukraińcy szukają studiów w Polsce.

W tym celu 9 maja odwiedzili częstochowską AJD. W rozmowie z władzami rektorskimi dopytywali o warunki kształcenia u nas, zwiedzili WNS oraz kampus akademicki. Liczymy, że od października będą szczyścić się indeksami AJD.

20 LAT MINEŁO... JAK TO SIĘ ZACZEŁO?

Pomysł powstania Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Częstochowie rodził się bardzo długo. Propagatorami tej idei byli: dziekan Wydziału Pedagogicznego WSP dr Maria Juszczyk, prezydent miasta Częstochowy dr inż. Tadeusz Wrona, naczelnik Wydziału Oświaty mgr Anna Pawłowska oraz emerytowana nauczycielka mgr Leokadia Chrząstek.

Dr Maria Juszczyk już w 1991 roku na posiedzeniu Senatu WSP podjęła temat utworzenia UTW w Częstochowie, ale dopiero Decyzją Rady Wydziału Pedagogicznego z dnia 21 września 1994 r. oraz Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej z dnia 9 listopada 1994 r. powołano z dniem 14 listopada 1994 r. pierwszy w Częstochowie Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Główne cele, jakie przyświecały powołaniu Uniwersytetu, to: włączenie osób starszych do systemu kształcenia ustawicznego, aktywizacja intelektualna, psychiczna i fizyczna słuchaczy, prowadzenie badań naukowych, opracowanie metod dalszej edukacji osób starszych i wdrażanie profilaktyki gerontologicznej.

Na pierwszy rok zapisało się 165 słuchaczy w wieku od 30 do 86 lat o zróżnicowanym wykształceniu – od podstawowego do wyższego i o różnych zawodach. Podstawową formą kształcenia były wykłady, które odbywały się raz w tygodniu. Obejmowały one nauki medyczno-biologiczne oraz humanistyczne.

Pierwsza inauguracja odbyła się 18 listopada 1994 r. Od tego dnia Wyższa Szkoła Pedagogiczna otworzyła podwoje dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Uroczystego otwarcia dokonał JM Rektor prof. dr hab. Józef Świątek. Dziekan dr Maria Juszczyk mianowana została kierownikiem UTW, a obecnie jest jego Honorowym Kierownikiem. Wykład inauguracyjny na temat „Prawa człowieka wyzwaniem dla współczesności” wygłosił ks. prof. dr hab. Stanisław Pamuła.

Pierwsze zajęcia odbyły się 22 listopada. Słuchaczy przybywało z każdym dniem – pod koniec roku akademickiego było ich już 215.

Pierwszą przewodniczącą Rady Samorządu Słuchaczy UTW została Leokadia Chrząstek. Potem kolejno: Elżbieta Jazłowiecka, Elżbieta Fedyczek, Anna Gawrońska i Krystyna Malczewska. UTW ma swojego kapelana ks. kanonika Józefa Kanię.

Wykładowcami cotygodniowych wykładów byli w większości pracownicy naukowcy ówczesnej Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Politechniki Częstochowskiej i innych uczelni. Już w pierwszym roku utworzono 10 zespołów tematycznych takich jak: krajoznawczo-turystyczny, literacki, wokalnie-muzyczny i inne. Prowadzone były lektoraty języków obcych: francuskiego, angielskiego, niemieckiego, esperanto, łaćnińskiego. W ramach rekreacji ruchowej i turystycznej organizowano wspólne spacer i wycieczki. Słu-

chacze uczestniczyli w wystawach plastycznych, koncertach w filharmonii i spektaklach w częstochowskim teatrze. Korzystali z siłowni, gimnastyki, tenisa stołowego i pływalni oraz poznawali techniki relaksacyjne. Samorząd słuchaczy organizował spotkania okolicznościowe takie jak: andrzejki, mikołajki, Oplątek, Dzień Kobiet, spotkanie wielkanocne.

Uniwersytet nawiązał współpracę z Urzędem Miasta, Politechniką Częstochowską, Filharmonią Częstochowską, Teatrem im. Adama Mickiewicza, „Gaude Mater”, Biblioteką, Kołem PTTK i innymi organizacjami.

I tak jest do dzisiaj. Mijają lata, a sala wykładowa jest zawsze wypełniona słuchaczami. Na nasz Uniwersytet uczęszcza obecnie 800 słuchaczy. Pierwszy Częstochowski Uniwersytet Trzeciego Wieku wrósł w tradycję akademicką i kulturą Częstochowy. Spotyka się z uznaniem nie tylko samych seniorów, ale także całego środowiska. Oferta zajęć w ramach UTW była i jest bardzo zróżnicowana. Słuchacze mają możliwość uczestnictwa w cotygodniowych wykładach z różnych dziedzin życia i nauki, prowadzonych przez wykładowców z naszej uczelni i zaproszonych gości. Gościliśmy na UTW m.in. byłego szefa Parlamentu Europejskiego i premiera naszego kraju prof. Jerzego Buzka, prof. Leszka Balcerowicza, gen. Mirosława Hermaszewskiego, gen. Tadeusza Budzika i wiele znanych i cenionych postaci ze świata nauki, polityki, kultury oraz sztuki.

Oprócz wykładów proponujemy słuchaczom UTW dodatkowe zajęcia takie jak:

- lektoraty języków obcych (j. angielski, francuski, niemiecki, hiszpański, rosyjski, włoski),
- zespół plastyczny, którego prace wystawiane są obecnie w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Częstochowie,
- pracownia komputerowa,
- zajęcia ruchowe: joga, basen, tenis stołowy, zajęcia w sali gimnastycznej i na siłowni,
- sekcja turystyczna, wycieczki muzyczne (w tym roku do Łodzi, Gliwic, Bytomia, Chorzowa), wycieczki do Wrocławia, Warszawy (wizyta w Sejmie),
- sekcja brydżowa,
- sekcja astronomiczna,
- warsztaty prozdrowotne,
- sekcja fotograficzna, która przygotowała w holu uczelni wystawę fotograficzną,
- sekcja robótek ręcznych,
- zespół „Uniwerek”.

W ramach tych sekcji słuchacze współtworzą program ich działania i sami go realizują. Prężnie działający samorząd słuchaczy przygotowuje dla całego UTW programy kulturalne, wycieczki, warsztaty i inne dodatkowe formy spędzania wolnego czasu. Wszystkie informacje dotyczące

działalności UTW znajdują się na stronie internetowej UTW (utw.ajd.czyst.pl), którą tworzy i opiekuje się Wanda Kasprzak. Można tam zapoznać się z programem UTW, aktualnymi wydarzeniami, zobaczyć zdjęcia, a także poznać zainteresowania naszych słuchaczy.

Od 6 lat słuchacze UTW reprezentują go na **Ogólnopolskiej Olimpiadzie Studentów „Trzeci Wiek na start”** w Łazach, z której corocznie przywożą medale.

W 2012 i 2013 roku w ramach **Europejskiego Projektu „Aktywny Senior – Aktywna Seniora”** słuchacze uczestniczyli w zajęciach jogi, rozpoczęli naukę j. hiszpańskiego, tańców latynoamerykańskich i brali udział w spotkaniach z podróżnikami.

Słuchacze UTW byli też uczestnikami w innych projektów europejskich:

- „Uniwersytet dla zdrowia”;
- „Ocena narzędzi ewaluacyjnych seniorów celem poprawy jakości ich życia” (LLP Gruntvig);
- „Pomiar kompetencji i zainteresowań zawodowych i zapotrzebowania na doradztwo edukacyjne i zawodowe wśród osób starszych” (dwustronny projekt badawczy pomiędzy HDBA w Mannheim i naszą uczelnią).

Od roku 2012 prowadzone są także bezpłatne zajęcia komputerowe dla słuchaczy w ramach programu „Latarnik” – przeciw wykluczeniu technologicznemu seniorów.

W tym roku akademickim nasz UTW był współorganizatorem **Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Doradztwo zawodowe dla osób 50+ wobec wyzwań współczesnego rynku pracy”**, która odbyła się w dniach 8-9 maja 2014.

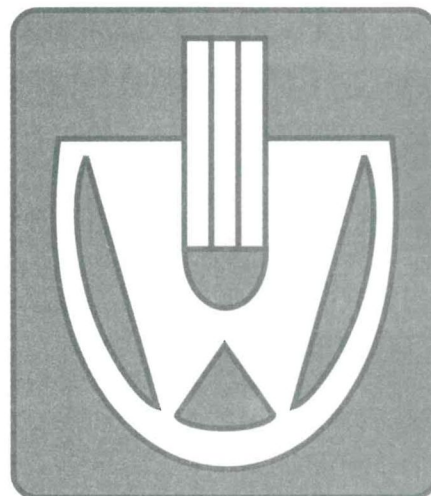
Od tego roku akademickiego doktoranci z Wydziału Filologiczno-Historycznego prowadzą dodatkowe wykłady dla słuchaczy UTW z zakresu literaturoznawstwa i historii.

Powstała też grupa „Filozofów”, która regularnie uczęszcza na spotkania z filozofią.

W roku 2013 ukazał się piąty już numer biuletynu „NASZ UNIWERSYTET”, w którym przedstawiona została historia i działalność naszego UTW.

W roku 2013 po raz trzeci zorganizowano przy współpracy ze studentami Filologii Polskiej „**Dyktando dla seniora**”, a we współpracy z samorządem studenckim w 2014 po raz czwarty „**Bal Pedagoga**”, na którym wszystkie pokolenia studentów bawiły się razem i równie dobrze.

Powstanie i działalność UTW nie byłyby możliwe bez przychylności i wsparcia kolejnych władz uczelni. Wymierna pomoc naukowa i organizacyjna, jak udostępnianie auli, sal, pracowni językowych i komputerowych, zaplecza sportowego, biblioteki i czytelnia umożliwiające utrzymanie wysokiego poziomu dydaktycznego i stworzenie szerokiej oferty zajęć dodatkowych. Na potrzebę istnienia takiej formy dalszego kształcenia i aktywnego udziału w życiu społecznym wskazują nie tylko kolejki pragnących się zapisać na Uniwersytet, ale i aktywne zaangażowanie słuchaczy w „życie studenckie”. Wypełniona podczas wykładów po brzegi aula robi wrażenie na odwiedzających nas gościach

*Nie pytam panią o lata
I pana nie pytam też
Zresztą jakie to ma znaczenie
Każdy będzie miał nowy wiek
Najlepsze dopiero przed nami
Świat dobry jak dobry sen
Więc śpieszmy się z toastami
Ten toast odmłodzi Cię*

*Ryszard Rynkowski, Jacek Cygan
„Za młodzi, za starzy”*

i wykładowcach i budzi treść nawet wśród doświadczonych prelegentów.

W tym miejscu chciałabym serdecznie podziękować przede wszystkim władzom naszej uczelni, byłym i obecnym, a szczególnie Jego Magnificencji prof. Zygmuntovi Bąkowi, który od pierwszego roku swojej pierwszej kadencji wspiera nasz Uniwersytet, jest nie tylko myślą, ale i ciałem na każdej naszej inauguracji i okolicznościowych spotkaniach.

Dziękuję władzom naszego wydziału, a szczególnie pani dziekan prof. Grażynie Rygał, która jeszcze nie będąc dziekanem, współpracowała z naszym Uniwersytetem, a po objęciu funkcji dziekana opiekuje się nami z istic matczyną troską. Dziękuję władzom miasta Częstochowy, byłym i obecnym, za wspieranie naszych działań i życzliwą pomoc. Dzięki kierownictwu instytucji kulturalnych w naszym mieście nasi słuchacze mogą korzystać z oferty kulturalnej tych instytucji na preferencyjnych warunkach.

Zapraszam również do lektury biuletynu „NASZ UNIWERSYTET”, który wydajemy już od 5 lat. Można w nim prześledzić naszą działalność, zapoznać się z pracami naszych słuchaczy i niejedno się o nich dowiedzieć.

Słuchacze UTW zawsze chętnie uczestniczą we wszelkich zajęciach, ciągle mają nowe pomysły i pragnienie aktywnego życia. Dużo za nami, ale jeszcze więcej przed nami. Wszystkich chętnych pracowników i studentów naszej uczelni zapraszam do współpracy z naszym Uniwersytetem.

*Dr Joanna Górna
Kierownik UTW*

POROZUMIENIE O BEZPIECZEŃSTWIE

28 maja w Akademii im. Jana Długosza odbyło się uroczyste podpisanie Deklaracji Akademickiej pomiędzy autorem programu PaT – insp. Grzegorzem Jachem, Pełnomocnikiem Komendanta Głównego Policji ds. Promocji Bezpieczeństwa Publicznego i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi a Rektorem Akademii Jana Długosza dr. hab. inż. prof. Zygmuntem Bąkiem. Porozumienie dotyczy współdziałania uczelni w obszarze rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”.

W dniu 28 maja o godzinie 9.30 na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, przedstawiciel programu PaT oraz Rektor Akademii Jana Długosza podpisali Deklarację Akademicką, dotyczącą wzajemnej współpracy pomiędzy stronami porozumienia. Akademia im. Jana Długosza, już jako kolejna uczelnia w Polsce, podpisała deklarację, która adresowana jest do wyższych uczelni edukujących w kierunkach pedagogicznych, resocjalizacyjnych i społecznego komunikowania. W ramach porozumienia uczelnia deklaruje przystąpienie do programu „Profilaktyka a Ty” w obszarze studenckiego wolontariatu, podejmującego działania ukierunkowane na promowanie bezpieczeństwa oraz życia bez uzależnień. „Rektor uczelni został zobowiązany do wyznaczenia przedstawiciela, który ma pełnić funkcję społecznego koordynatora programu PaT na terenie uczelni. W ramach tego programu studenci uczelni mogą także odbywać praktyki przewidziane regulaminem studiów. Grupą studencką PaT pokieruje lider wybrany przez grupę, a grupa studencka PaT będzie prowadziła społeczną działalność edukacyjno-profilaktyczną, zgodną z regulaminem uczelni oraz założeniami programu PaT”. Po podpisaniu porozumienia insp. Grzegorz Jach, Pełnomocnik Komendanta Głównego Policji

ds. Promocji Bezpieczeństwa Publicznego i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi wygłosił wykład „Twórcza profilaktyka ważnym elementem bezpieczeństwa państwa”. W spotkaniu z przedstawicielami uczelni oraz studentami uczestniczyli także były Komendant Główny Policji Tadeusz Budzik oraz Komendant Miejski Policji w Częstochowie insp. Artur Bednarek.

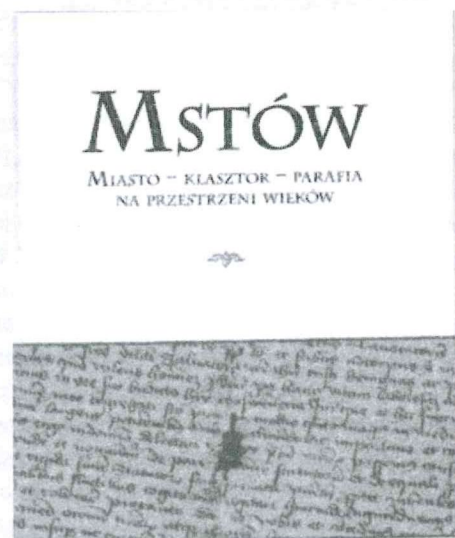
MSTÓW W OPRACOWANIU

Przybywa książek o regionie częstochowskim, które powstają za sprawą historyków z naszej Uczelni. Jedną z nich jest „Mstów. Miasto – klasztor – parafia na przestrzeni wieków”. Praca zbiorowa pod redakcją ks. Kazimierza Łataka, Łomianki 2013, ss. 493.

Publikacja stanowi wydanie pokonferencyjne z 800-lecia zjazdu biskupów w Mstowie. Konferencja miała miejsce w Mstowie (hala szkolna) w dniach 1-3 czerwca 2012 r. „Wracamy do przeszłości, aby zadbać o przyszłość”. Organizatorami byli: Instytut Studiów nad Dziejami i Kulturą Zakonu Kanoników Regularnych w Polsce oraz Klasztor Kanoników Regularnych Lateńskich w Mstowie.

Komitet Naukowy w składzie:

- ks. prof. dr hab. Waldemar Graczyk, UKSW,
- ks. prof. dr hab. Kazimierz Łatak, UKSW,
- prof. dr hab. Anna Pobóg-Lenartowicz, UO,
- dr Paweł Dettloff, IS PAN Kraków,
- dr Anna Dettloff, KA AFM Kraków,
- dr Irena Makarczyk, UWM Olsztyn.

JUBILEUSZ 60. URODZIN PROFESORA AJD DR. HAB. ADAMA ROSOŁA

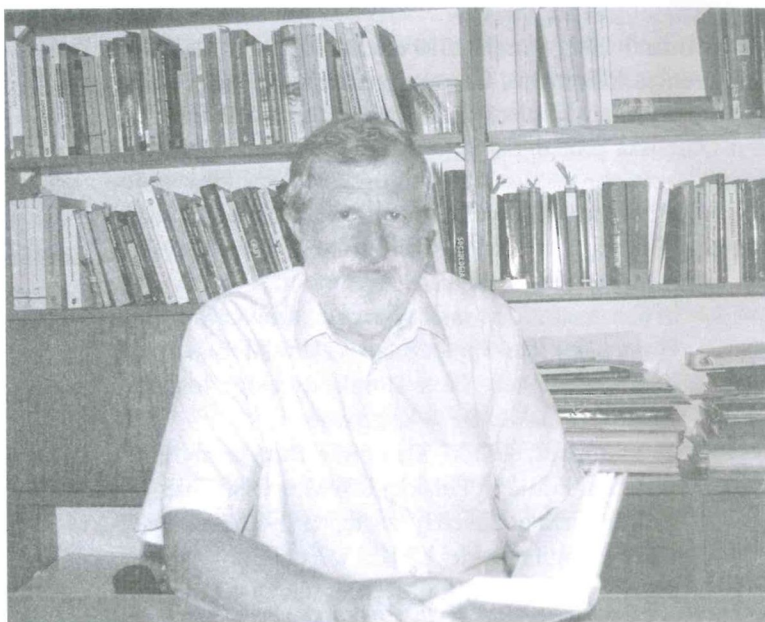
60. rocznica urodzin, którą Szanowny Jubilat obchodził niedawno, stała się inspiracją do przygotowania Księgi pamiątkowej „W poszukiwaniu fundamentów czyli o potrzebie stałości w zmieniającym się świecie”. Została ona stworzona jako wyraz wdzięczności oraz uznania ludzi, którzy mieli przyjemność i możliwość spotkania profesora Adama Rosoła na swojej drodze zawodowej. Osobę życzliwą, skromną, traktującą podmiotowo współpracowników, ceniącą sobie poczucie humoru i dystans do otaczającej rzeczywistości, posiadającą umiejętność doceniania inicjatywy i samodzielności pracowników, co jest znakomitą motywacją do własnego rozwoju zawodowego i tworzy atmosferę wzajemnego szacunku w miejscu pracy.

16 kwietnia br. w sali Rady Wydziału Nauk Społecznych nastąpiło w zaprzyjaźnionym gronie wręczenie Jubilatowi tego szczególnego prezentu. W uroczystości wzięli udział autorzy Księgi, przedstawiciele władz naszej Uczelni i przyjaciele Szanownego Jubilata. Prowadzenie uroczystości przypadło w udziale dr. Adamowi Olechowi, dyrektorowi Instytutu Filozofii, Socjologii, Psychologii, który był inicjatorem i pomysłodawcą Księgi. Uroczystość została przygotowana przez dr Katarzynę Kowal i mgr Annę Konert, redaktorki monografii.

Po powitaniu gości przez dr. Adama Olecha dorobek naukowy Szanownego Jubilata przedstawił dr Stanisław Lenik z Zakładu Socjologii. Krótkie przemówienia wraz z życzeniami złożyli Jubilatowi: Rektor Akademii im. Jana Długosza dr hab. inż. prof. AJD Zygmunt Bąk, dziekan Wydziału Nauk Społecznych, dr hab. prof. AJD Romuald Derbis i prof. dr hab. Janusz Sztumski, który był promotorem doktoratu profesora Adama Rosoła. Zabrał głos również sam Jubilat, dziękując za przygotowanie Księgi i zorganizowanie uroczystego jej wręczenia. Życzenia i przemówienia przyjmowane były życzliwymi oklaskami wszystkich zebranych.

Każdy z uczestników otrzymał w prezencie egzemplarz Księgi. Oficjalną część uroczystości zakończył poczęstunek w postaci tortu jubileuszowego i toastu wzniesionego za zdrowie profesora Adama Rosoła. Sympatyczna, życzliwa i ciepła atmosfera spotkania skłoniła gości do pozostania i dalszych rozmów, żartów oraz wspomnień przy lampce wina. W spotkaniu wzięło udział około 40 osób, co pozwoliło stworzyć i zachować niemal rodzinną atmosferę.

Publikację „W poszukiwaniu fundamentów czyli o potrzebie stałości w zmieniającym się świecie” otwiera zapis obszernej autobiograficznej rozmowy przeprowadzonej z Jubilatem w czerwcu 2013 roku. Jej lektura daje Czytelnikowi okazję poznania nie tylko drogi zawodowej profesora Adama Rosoła, ale także jego poglądów na kluczowe problemy współczesnego świata. Myślą przewodnią

Jubilat – profesor Adam Rosół, fot.: arch.

rozmowy z Jubilatem stała się edukacja jako problem szczególnie żywy w zainteresowaniach i pracach naukowych Jubilata. Wiele w niej miejsca profesor Rosół poświęcił kształceniu nauczycieli, z którego obecną koncepcją zasadniczo się nie zgadza. Wyliczając jego liczne słabości i ograniczenia, postuluje pożądane kierunki zmian, w których proponuje nade wszystko uwzględnić kształtowanie umiejętności i kompetencji do bycia nauczycielem, by przywrócić temu zawodowi należyty etos. Edukacja została przedstawiona przez profesora jako zagadnienie ogniskujące inne ważne problemy, takie jak: malejąca rola państw narodowych, zatracanie się wspólnotowości, konieczność konstruowania własnej tożsamości przy jednoczesnym braku ku temu fundamentów, utrudniony przekaz kulturowy czy wreszcie problem ze współczesnym rozumieniem tolerancji.

Oddajmy głos Jubilatowi: *Edukacja powinna być bardziej nakierowana na przeszłość! Dzisiaj dzieci pozbawione są opieki rodziców, bo oni często pracują za granicą, a zwykle, jeśli mają pracę w kraju, to jest ona niezwykle wyczerpująca. W społeczeństwie tradycyjnym przekaz kulturowy był i łatwiejszy, i pełniejszy, następował niejako automatycznie, poprzez pełne uczestnictwo w życiu wielopokoleniowej rodziny. Dziś przekaz kulturowy jest nadzwyczaj rozproszony, a oddziaływanie mediów i Internetu tylko pogłębia to rozproszenie. Jeżeli rodzice tego nie robią, jeżeli szkoła nie wdraża do kultury wysokiej, to rzeczywiście młody człowiek jest właściwie pozbawiony zakorzenienia. On nie wie, kim jest i co ma robić, bo nie ma punktu zaczepienia, punktu ciężkości, nie przynależy gdzieś, nie zaspokaja swej potrzeby przynależności, co utrudnia mu również zaspokajanie potrzeby bezpieczeństwa i akceptacji (...) Jaki jest tego efekt? Taki,*

KONFERENCJA POLONISTYK UNIwersyteckich

W dniach 29 i 30 maja 2014 roku w Hucisku odbyła się Konferencja Polonistyk Uniwersyteckich. Na zaproszenie dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego Akademii im. Jana Długosza prof. dr hab. Agnieszki Czajkowskiej przybyli przedstawiciele wszystkich krajowych ośrodków polonistycznych: dziekani, dyrektorzy instytutów reprezentujący wydziały lub instytuty polonistyczne.

W spotkaniu udział wzięli:

- dr hab. prof. ATH Marek Bernacki, dziekan Wydziału Humanistyczno-Społecznego ATH w Bielsku-Białej
- prof. zw. dr hab. Piotr Borek, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UP w Krakowie
- dr hab. prof. UWM Sławomir Buryła, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UWM w Olsztynie
- dr Małgorzata Chachaj, zastępca dyrektora Instytutu Filologii Polskiej UMCS w Lublinie
- dr hab. prof. AJD Agnieszka Czajkowska, dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego AJD w Częstochowie
- prof. dr hab. Bolesław Dunaj, dyrektor Instytutu Humanistycznego PWSZ Tarnów
- dr hab. prof. UJ Jarosław Fazan, prodziekan ds. studenckich Wydział Polonistyki UJ
- prof. dr hab. Jerzy Fiećko, prodziekan ds. nauki Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej UAM
- dr hab. prof. URz Grażyna Filip, wicedyrektor Instytutu Filologii Polskiej URz
- prof. dr hab. Grażyna Halkiewicz-Sojak, dyrektor Instytutu Literatury Polskiej UMK
- dr Agnieszka Jarosz, koordynator Konkursu im. Cz. Zgorzelskiego
- dr Mariusz Jochemczyk, zastępca dyrektora Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego US
- prof. dr hab. Marian Kisiel, prodziekan Wydziału Filologicznego ds. Promocji i Rozwoju US
- prof. dr hab. Krzysztof Kłosiński, dyrektor Instytutu Nauk o Literaturze im. Ireneusza Opackiego US

c.d. ze str. 11.

*że ludzie patrzą na siebie przez pryzmat jednostkowości, jako indywidualne osoby, zatracając efekt synergii, który drzemie we wspólnocie. Nie będąc zakorzenionymi, nie identyfikując się z szerszymi strukturami wspólnotowymi, łatwo będą poddawać się różnym manipulacjom, łatwo będzie można nimi sterować. W szkolnictwie różnych szczebli, i teraz w szkolnictwie wyższym, pojawił się wątek, w który też częściowo wierzyłem, przez jakiś czas. Mianowicie, że edukacja powinna przygotować ludzi do pełnienia ról w społeczeństwie, a szczególnie do pełnienia ról zawodowych. Rynek pracy oczekuje, że edukacja przygotowuje nam ludzi, którzy będą efektywnie pracować. Nie zgadzam się z tym dzisiaj i uważam, że tak kształceni pod rynek pracy będą łatwym łupem do wykorzystania na rynku pracy i na rynku idei politycznych (...) Edukacja powinna być heteroseksualna i narodowa. Bo to jest podstawowe prawo człowieka, być wychowywanym na kobietę lub mężczyznę i na patriotę własnej kultury narodowej. Ale zacząć trzeba od kształcenia nauczycieli!*¹

W części jubileuszowej Księgi znalazły się też wspomnienia poświęcone osobie Jubilata napisane przez tych, którzy odczuli potrzebę podzielenia się, niekiedy po wielu latach, swoimi przemyśleniami, spostrzeżeniami i wrażeniami ze spotkania profesora Adama Rosoła. Te ciepłe, pełne żywych wspomnień szkice, ujawniające serdeczną i przyjacielską relację ich autorów z Jubilatą, są cennym świadectwem Jego życia, pracy i relacji z ludźmi.

Merytoryczną część publikacji otwiera artykuł Janusza Sztumskiego, będący refleksją nad metodologicznymi problemami nauk społecznych. Całość składa się z 9 części, zatytułowanych w następujący sposób:

1. FILOZOFIA: Podstawowe pojęcia, znaczące nurty i status społeczno-kulturowy
2. DEMOKRACJA: Podstawy, uwarunkowania i formy ustrojowe
3. TOŻSAMOŚĆ: Uwarunkowania, wymiary i ograniczenia
4. GLOBALNA INTEGRACJA: Motywy, kierunki i wzory
5. KULTURA PONOWOCZESNA: Diagnostyka, sposoby uczestnictwa i wyzwania
6. EDUKACJA: Perspektywy, konteksty i projekty
7. KOBIETA: Potrzeby, role i doświadczenia
8. JĘZYK: Formy, dynamika i ekspresywność
9. POEZJA: Symboliczne sensory, wartości i kreacje

Wszyscy autorzy Księgi składają Jubilatowi najserdeczniejsze życzenia.

Przypis:

¹. *W poszukiwaniu fundamentów czyli o potrzebie stałości w zmieniającym się świecie. Księga Jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Adamowi Rosołowi*, pod redakcją K. Kowal i A. Konert, Wydawnictwo Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2013, ss. 38-40.

- dr hab. prof. US Dorota Kozaryn, zastępca dyrektora Instytutu Polonistyki i Kulturoznawstwa US
- dr hab. prof. UZ Sławomir Kufel, dziekan Wydziału Humanistycznego UZ
- dr hab. prof. UŁ Michał Kuran, zastępca dyrektora Instytutu Filologii Polskiej UŁ
- dr hab. prof. UG Maciej Michalski, zastępca dyrektora ds. Nauki, Instytut Filologii Polskiej UG
- dr hab. prof. UO Bożena Olszewska, wicedyrektor Instytutu Polonistyki i Kulturoznawstwa UO
- prof. dr hab. Ewa Paczoska, dyrektor Instytutu Literatury Polskiej UW
- dr hab. prof. US Magdalena Pastuchowa, dyrektor Instytutu Języka Polskiego US
- dr Magdalena Patro-Kucab, wicedyrektor Instytutu Filologii Polskiej URz
- dr Dorota Piekarczyk, zastępca dyrektora Instytutu Filologii Polskiej UMCS w Olsztynie
- prof. dr hab. Tomasz Pokrzywniak, przewodniczący Konferencji Polonistyk Uniwersyteckich
- prof. dr hab. Renata Przybylska, dziekan Wydziału Polonistyki UJ
- dr hab. prof. AJD Adam Regiewicz, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej AJD w Częstochowie
- dr hab. prof. US Mirosława Siuciak, zastępca dyrektora Instytutu Języka Polskiego US
- dr Krzysztof Skibski, zastępca dyrektora Instytutu Filologii Polskiej UAM
- dr Katarzyna Sujkowska-Sobisz, zastępca dyrektora Instytutu Języka Polskiego US
- dr hab. prof. UŁ Ewa Szukdlarek-Śmiechowicz, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UŁ
- dr hab. prof. US Maciej Tramer, zastępca dyrektora Instytutu Nauk o Literaturze im. Ireneusza Opackiego US
- prof. dr hab. Krzysztof Trybuś, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UAM
- dr hab. prof. KUL Andrzej Tyszczyk, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej KUL
- dr hab. prof. UZ Marzanna Uździcka, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UZ
- dr hab. prof. UKSW Anna Szczepan-Wojnarska, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UKSW
- dr hab. Artur Żywiołek, koordynator ds. Biuletynu Polonistycznego AJD w Częstochowie

Ponadto w konferencji wzięli udział: prof. dr hab. Marek Zaleski z IBL PAN oraz dr Maciej Maryl, dyrektor Centrum Humanistyki Cyfrowej IBL PAN i mgr Mariola Wilczak z GHG IBL PAN.

Gości przywitał JM Rektor AJD w Częstochowie dr hab., prof. AJD inż. Zygmunt Bąk, w obradach brał także

udział prodziekan ds. nauki WFH AJD dr hab., prof. AJD Janusz Spyra.

Pierwszego dnia obrad uczestnicy wysłuchali dwóch referatów: prof. dr hab. Renaty Przybylskiej (dziekana Wydziału Polonistyki UJ) na temat zakończonego w ubiegłym roku Kongresu Dydaktyki Polonistycznej oraz prof. dra hab. Marka Zaleskiego, który mówił o pracach Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych i procesie parametryzacji jednostek naukowych.

Po obradach goście wzięli udział w wycieczce do Złotego Potoku, gdzie mogli zwiedzić Muzeum im. Zygmunta Krasińskiego.

Drugi dzień obrad poświęcony był dwóm ważnym zagadnieniom: „Ogólnopolskiemu Biuletynowi Polonistycznemu i Konkursowi im. Czesława Zgorzelskiego”.

Podczas dwudniowych dyskusji uczestnicy poparli wszystkie postulaty Kongresu Dydaktyki Polonistycznej, podnoszono problemy przydatności parametryzacji w określaniu kierunków rozwoju poszczególnych polonistyk. Dyskutowano również o praktyce pisania w języku angielskim projektów do NCN, wskazując na nieobojętność „narzędzia” językowego i obowiązek uczonego polskiego, by pisać i prowadzić badania w rodzimym języku. Poparto również postulat dotyczący wprowadzenia równouprawnienia języków (podstawowego dla danej dyscypliny i tzw. kongresowych). Ustalono, że skierowane zostanie kolejne pismo w tej sprawie do Kierownictwa NCN.

Podniesiono również problem braku zapisów w efektach kształcenia na temat poprawności językowej polskich studentów oraz brak polonistycznych umiejętności językowych wśród studentów filologii obcych. Podkreślono konieczność przeznaczania środków na przekłady prac polonistów na języki obce.

Kolejny dzień obrad zdominowały sprawy Biuletynu Polonistycznego i Konkursu im. Czesława Zgorzelskiego. Konferencja uznała celowość powołania Biuletynu i zaakceptowała jego kształt redakcyjny i merytoryczny. Uczestnicy obrad zostali poinformowani o planowanych zmianach w Regulaminie oraz o następnym spotkaniu w Kazimierzu Dolnym w dniach 5 i 6 listopada 2015 roku.

Konferencja Polonistyk Uniwersyteckich jest cyklicznym (corocznym) spotkaniem całego środowiska polonistycznego. Sam fakt udziału w tej prestiżowej konferencji świadczy wymownie o wysokiej randze Akademii im. Jana Długosza, a co się z tym wiąże, także Wydziału Filologiczno-Historycznego, głównego organizatora i gospodarza tegorocznego spotkania w Hucisku.

*Dr hab. prof. AJD Agnieszka Czajkowska
dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego*

*Dr hab. Artur Żywiołek
koordynator „Biuletynu Polonistycznego”*

W POSZUKIWANIU JAKOŚCI ŻYCIA

24 kwietnia 2014 r. na Wydziale Nauk Społecznych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie odbyła się Konferencja Naukowa „W poszukiwaniu jakości życia”. Połączona była z jubileuszem długoletniej pracy naukowej dziekana Wydziału Nauk Społecznych prof. dra hab. Romualda Derbisa. Podczas spotkania miało miejsce uroczyste wręczenie Księgi Jubileuszowej szanownemu Jubilatowi.

Konferencja miała charakter naukowej dysputy wybitnych przedstawicieli polskiej nauki psychologii z różnych ośrodków naukowo-badawczych całej Polski. Otworzył ją Rektor Akademii im. Jana Długosza prof. dr hab. Zygmunt Bąk. W swojej przemowie podkreślił zasługi prof. R. Derbisa dla rozwoju całego Wydziału Nauk Społecznych AJD w Częstochowie. Konferencję podzielono na dwa panele naukowe, które poprzedził wykład inauguracyjny prof. Stanisława Kowalika „Globalizacja a jakość życia ludzi”. Pierwszy panel poświęcono jakości życia w kontekście współczesnej pracy. Ogniskował się wokół problematyki godzenia życia zawodowego, pracowniczego z poszukiwaniem szczęścia w życiu codziennym. Drugi panel dotyczył problematyki metodologii badań nad jakością życia człowieka.

Po zakończeniu tej części konferencji miała miejsce uroczystość wręczenia Księgi Jubileuszowej dziekanowi WNS prof. R. Derbisowi. W ramach tej uroczystości laudację wygłosił Rektor AJD, a sylwetkę w postaci multimedialnej biografii przedstawiła prodziekan WNS dr Agata Krakowian. W dalszej części konferencji miały miejsce liczne przemowy szanownych gości Jubilata.

Księga Jubileuszowa jest dziełem imponującym. Ma charakter interdyscyplinarny i międzynarodowy, zawiera 52 artykuły przygotowane przez 64 autorów z Polski i kilkunastu

Jubileusz prof. dra hab. Romualda Derbisa, fot.: arch.

innych państw Europy oraz Kanady. Publikacja jest dziełem wielowątkowym, na ponad 1000 stron autorzy starali się pokazać bardzo szeroki wymiar problematyki jakości życia, nie tylko przez pryzmat psychologiczno-filozoficznych rozważań. Księga powstała przy współpracy Akademii im. Jana Długosza z Europejskim Uniwersytetem Viadrina we Frankfurcie nad Odrą oraz Uniwersytetu w Osnabrück. Pomysłodawcą opracowania oraz redaktorem Księgi był prof. dr Arkadiusz Wudarski, kierownik Zespołu Badawczego ds. Europejskiego Prawa Prywatnego i Prawa Porównawczego na WNS AJD. Księga powstała dzięki zaangażowaniu i ciężkiej pracy zarówno pracowników naukowych współpracujących Uczelni, studentów, jak i osób niezwiązanych z życiem naukowym. Dla Jubilata stanowić będzie pamiątkę jego wieloletniej pracy naukowo-dydaktycznej w murach naszej Alma Mater.

Konrad Koc

WYKŁAD ON-LINE NA WNS

14 stycznia 2014 roku członkowie Zespołu Badawczego ds. Europejskiego Prawa Prywatnego i Prawa Porównawczego wraz ze studentami III roku administracji zorganizowali na Wydziale Nauk Społecznych Akademii im. Jana Długosza kolejny interaktywny wykład łączący on-line naukowców z trzech ośrodków naukowych: Uniwersytetu w Osnabrück, Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą i Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Prelegentem wykładu była dr Eveline Ramaekers z Uniwersytetu w Oxfordzie w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, która w Europejskim Instytucie Studiów Prawniczych na Uniwersytecie w Osnabrück wygłosiła wykład z zakresu problematyki prawa rzeczowego. Główną kwestią, którą poruszyła, było rozumienie na gruncie prawa cywilnego kategorii rzeczy ruchomej i nieruchomości

w kontekście Europejskiej Dyrektywy o Podatku od Wartości Dodanej VAT. Tezy wykładu zmierzały do przyjęcia założenia, że pojęcie rzeczy w prawie materialnym rzeczowym jest warunkowane nie tylko przepisami krajowych porządków prawnych, ale również orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z siedzibą w Luksemburgu.

Wykład prezentował niezwykle interesujące podejście do wspomnianej problematyki i zakończył się ożywioną dyskusją i szeregiem pytań, płynących również z Częstochowy.

Omawiany wykład on-line jest już kolejną tego typu inicjatywą na Wydziale Nauk Społecznych częstochowskiej Akademii współorganizowaną wraz z partnerami z Niemiec przez Zespół Badawczy ds. Europejskiego Prawa Prywatnego i Prawa Porównawczego, kierowany przez prof. dra Arkadiusza Wudarskiego.

KONFERENCJA DORADCÓW ZAWODOWYCH

W dniach 8–9 maja 2014 roku odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt.: „Doradztwo zawodowe dla osób w wieku 50+ wobec przemian i wyzwań rynku pracy pod patronatem” Prezydenta Miasta Częstochowy, JM Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Hochschule der Bundesagentur für Arbeit w Mannheim i Narodowego Forum Doradztwa Kariery. Organizatorem Konferencji był Zakład Doradztwa Zawodowego i Uniwersytet Trzeciego Wieku Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Konferencja dedykowana była profesorowi Berndowi-Joachimowi Erteltowi w 25-lecie pracy dydaktycznej na Wydziale Pedagogicznym Akademii im. Jana Długosza. Uroczyste otworzył ją JM Rektor prof. dr hab. inż. Zygmunt Bąk. Laudację na cześć Jubilata wygłosiła dziekan Wydziału Pedagogicznego prof. dr hab. Grażyna Rygał, a wykład inauguracyjny prof. Honorowy AJD Heinrich Alt. Przewodniczącymi obrad plenarnych byli: prof. dr hab.

Augustyn Bańka, dr Czesław Noworoł, prof. dr hab. Adam Biela, dr hab. prof. UJ Antoni Wontarczyk, prof. dr hab. Grażyna Rygał, dr Daniel Kukła, prof. B.J. Ertelt, dr Joanna Górna. Ciekawym elementem Konferencji było spotkanie prelegentów ze słuchaczami Uniwersytetu Trzeciego Wieku AJD, podczas którego prof. Velta Liubkina zaprezentowała system edukacji seniorów na Łotwie.

Głównymi zagadnieniami w wystąpieniach prelegentów były wyzwania dla współczesnego doradztwa zawodowego dla osób w wieku 50+, aspekty aktywności na rynku pracy osób w wieku 50+, samokształcenie, jobcoaching, aktywność edukacyjna, bariery społeczne i psychologiczne, kształcenie ustawiczne, narzędzia ICT w doradztwie, motywacja. Ostatnim wykładem był wykład dr Agnieszki Kozerskiej, która przedstawiła ciekawy projekt edukacyjny „Eduseniore – narzędzia do oceny edukacji osób starszych”.

Łukasz Bednarczyk

Laudacja

Szanowny, Drogi Panie Profesorze!
Szanowni Państwo!

Przypadł mi w udziale wielki zaszczyt, a równocześnie przyjemność, przedstawienia Państwu sylwetki Pana Profesora Bernd Joachima Ertelta, któremu Władze Wydziału Pedagogicznego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie chcą podziękować za 25 lat pracy naukowo-dydaktycznej. Większość z nas tu obecnych doskonale zna działalność Pana Profesora, ale pozwolę sobie w skrócie przypomnieć niektóre aspekty tej działalności.

Pierwsze kontakty Profesora z Naszą Uczelnią rozpoczęły się w roku 1984, gdy prof. Wanda Rachalska odwiedziła HdBA w Mannheim. Wówczas zawiązała się współpraca w zakresie opracowania planów i programów specjalności doradztwo zawodowe.

Od roku 1989 Profesor prowadził cykliczne wykłady dla studentów i pracowników wówczas Instytutu Pedagogiki Społecznej. Dzięki zaangażowaniu Profesora we współpracę pomiędzy HdBA i Naszą Uczelnią w roku akademickim 1995/1996 zapoczątkowaliśmy licencjackie studia zawodowe o specjalności poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy. Były to pierwsze tego typu studia w Polsce.

Dzięki inicjatywie i kontaktom międzynarodowym Profesora pracownicy Zakładu Doradztwa Zawodowego uczestniczyli w wielu projektach europejskich.

Obecnie realizowane są we współpracy z HdBA, pod kierunkiem Profesora Ertelta różne dwustronne projekty m.in. dualny system kształcenia, podwójny dyplom i wymiana studentów, doradztwo zawodowe dla osób starszych.

Profesor Bernd Joachim Ertelt ma ogromny dorobek naukowy, publikacyjny i jest członkiem wielu stowarzyszeń

Profesor Bernd Joachim Ertelt, fot.: arch.

międzynarodowych związanych z szeroko pojętym doradztwem zawodowym. Był jednym z inicjatorów powołania Stowarzyszenia Doradców Szkolnych i Zawodowych RP i jest do dzisiaj jego honorowym członkiem.

Za swą działalność dydaktyczną w Naszej Uczelni Profesor został uhonorowany Medalem Komisji Edukacji Narodowej w roku 2012.

Profesor B.J. Ertelt ma niezwykłą osobowość. Jest nieustrudzony, otwarty na innych, zawsze pogodny i gotowy do pomocy. Te cechy w połączeniu z jego wielką pracowitością skutkują rozwojem naszego Wydziału.

Jesteśmy bardzo wdzięczni za wszystko, co Pan Profesor dla nas zrobił. Życzymy, aby nasze kontakty i przyjaźnie trwały jak najdłużej.

Vielen Dank Herr Professor

*dr hab. Grażyna Rygał, prof. AJD
dziekan Wydziału Pedagogicznego*

WSPÓŁCZESNE WYZWANIA WOBEC EDUKACJI ELEMENTARNEJ

Współczesna edukacja zmagą się z wieloma problemami. Powszechne jest przekonanie o jej kryzysie i konieczności gruntownego zrekonstruowania całego systemu edukacyjnego. W obecnej niejednoznacznej i dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości, będącej pochodną szybkich i głębokich zmian związanych z pojawieniem się nowych technologii, w obszarze wczesnej edukacji konieczne jest tworzenie struktur i rodzajów kształcenia, które są dostosowane do tych nowych wyzwań. Podjęcie dyskusji naukowej na temat wychowania i kształcenia dzieci w wymiarze nowych kierunków teoretycznego i praktycznego rozwoju pedagogiki było celem V Międzynarodowej Konferencji Naukowej nt. „Współczesne wyzwania wobec edukacji elementarnej”, która odbyła się 20 maja 2014 roku w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Ta organizowana przez Instytut Edukacji Przedszkolnej i Szkolnej cykliczna konferencja jest wyrazem niezmiennego dążenia środowiska pedagogicznego do ulepszania i udoskonalania bardzo ważnej dziedziny życia społecznego, jaką jest edukacja, a szczególnie edukacja elementarna dzieci. Patronat honorowy nad tegoroczną, piątą edycją konferencji objęli: prezydent miasta Częstochowy Krzysztof Matyjaszczyk, JM Rektor AJD prof.

dr hab. inż. Zygmunt Bąk, Polskie Towarzystwo Pedagogiczne.

Gości i uczestników konferencji powitała dyrektor Instytutu Edukacji Przedszkolnej i Szkolnej dr Anna Pękała. Uroczystego otwarcia konferencji dokonał Jego Magnificencja Rektor Akademii im. Jana Długosza prof. dr hab. inż. Zygmunt Bąk, który podkreślił, jak ważnym tematem jest stworzenie nowoczesnego szkolnictwa, zapewniającego wysoką jakość usług edukacyjnych, co przekłada się na życiowe powodzenie uczniów i zarazem stanowi gwarancję rozwoju cywilizacyjnego naszego państwa. Otwarcie konferencji uświetnił swoją obecnością wiceprezydent miasta Częstochowy dr Ryszard Stefaniak. Życzenia owocnych obrad i sukcesów w urzeczywistnianiu trudnego zadania poprawiania jakości edukacji złożyła również dziekan Wydziału Pedagogicznego AJD prof. dr hab. Grażyna Rygał.

Do udziału w dyskusji nad problemami współczesnej edukacji elementarnej zaproszono pedagogów, psychologów, socjologów, filozofów oraz przedstawicieli innych dyscyplin naukowych zarówno z ośrodków krajowych, jak i zagranicznych. W konferencji uczestniczyło 67 naukowców i praktyków z 13 ośrodków w kraju i 11 z zagranicy.

Obrady rozpoczęły się sesją plenarną pod przewodnictwem prof. dr hab. Henryki Kwiatkowskiej z Uniwersytetu Warszawskiego. Zaprezentowano szereg interesujących tematów dotyczących między innymi edukacji w kontekście globalizacji ekonomiczno-kulturowej, potrzeby upowszechniania nowatorstwa pedagogicznego wśród nauczycieli, etyki i moralności w edukacji.

Obrady były kontynuowane w pięciu sekcjach tematycznych, w których dyskusja skupiała się wokół następujących tematów problemowych:

1. „Dyskursy pedagogiczne” – dyskusję moderowały: dr hab. prof. AJD Wiga Bednarkowa i dr hab. prof. UŁ Irena Szewczyk-Kowalewska. Omówiono między innymi rolę wartości w edukacji dzieci, kognitywistykę w dydaktyce, świat dziecięcej wyobraźni.

2. „Nauczyciel i uczeń w procesie edukacyjnym” – dyskusję moderowały: dr hab. prof. AJD Urszula Ordon i dr Edyta Skoczylas-Krotla. Przedstawiono rolę nauczyciela i ucznia we współczesnej edukacji, działania twórcze w pracy nauczyciela, wykorzystanie metod aktywizujących w procesie edukacji, problemy adaptacyjne pierwszoklasistów.

3. „Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych” – dyskusję moderowały: dr hab. Aleksandra Siedlaczek-Szewed i dr Izabela Sochacka. Zwrócono uwagę na wspieranie rozwoju ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, kształcenie elementarne uczniów niepełnosprawnych intelektualnie, specjalne potrzeby edukacyjne dzieci, rozpoznawanie zaburzeń mowy u dzieci przez nauczycieli, miejsce bajkoterapii w pracy przedszkola.

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Wydział Pedagogiczny
Instytut Edukacji Przedszkolnej i Szkolnej

Międzynarodowa
Konferencja
Naukowa

WSPÓŁCZESNE WYZWANIA WOBEC
EDUKACJI ELEMENTARNEJ

PATRONAT HONOROWY

PREZYDENT MIASTA CZĘSTOCHOWY
KRZYSZTOF MATYJASZCZYK

J.M. REKTOR AKADEMII IM. JANA DŁUGOSZA
PROF. DR HAB. INŻ. ZYGMUNT BĄK

POLSKIE TOWARZYSTWO PEDAGOGICZNE

Częstochowa, 20 maja 2014r.

Miejsce konferencji:
Akademia im. J. Długosza
ul. Waszyngtona 4/8
Częstochowa

4. „Nowe tendencje i innowacje pedagogiczne” – dyskusję moderowały: dr hab. prof. AJD Grażyna Rygał i dr Joanna Juszczak-Rygał. Omówiono między innymi nowe tendencje w nauczaniu i w pedagogice, wykorzystanie nowych technologii informacyjnych w pracy z dzieckiem, nowe technologie dydaktyczne jako wsparcie dla edukacji inkluzyjnej.

5. „Projekty rozwiązań edukacyjnych” – dyskusję moderowały: dr hab. prof. Ignatium Jolanta Karbownik i dr Maria Królca. Przedstawiono edukację wczesnoszkolną w dobie współczesnych reform oświatowych, wychowanie i kształcenie dziecka w dobie przeobrażeń edukacyjnych, rolę rodziny w kształtowaniu postaw dzieci oraz projekty innowacji pedagogicznych.

W przerwach obrad uczestnicy konferencji mieli okazję obejrzeć występ przedszkolaków z Artystycznego Przedszkola Olka Klepacza w Częstochowie oraz wysłuchać koncertu na flażoletach w wykonaniu dzieci z klasy trzeciej Szkoły Podstawowej nr 47 w Częstochowie.

Zarówno wykłady w części plenarnej, jak i referaty wygłoszone w sekcjach tematycznych miały wielopłaszczyznowy charakter. Wystąpienia wzbogacone prezentacjami dotyczyły zagadnień polityki oświatowej, szkoły, ucznia oraz nauczyciela i były omówieniem dokonań praktycznych, jak również rozważań teoretycznych. Warto podkreślić wspólny wątek występujący w wygłaszanych poglądach – szkoła powinna szczególnie cenić kulturę umysłową i traktować ją jako wartość najwyższej rangi. Jest to poważne wyzwanie i w jego urzeczywistnianiu współuczestniczą uczniowie, nauczyciele i środowiska społeczne. Zaprezentowano również nowe zagadnienia badawcze, projekty i metody badań edukacyjnych, które mają znaczenie we wspieraniu edukacji profesjonalnymi rozwiązaniami w zakresie programów, metod

Podczas obrad V Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Współczesne wyzwania wobec edukacji elementarnej”, fot.: arch.

i metodologii optymalizacji procesów uczenia się oraz w poszukiwaniu praktycznych rozwiązań problemów występujących w szkolnictwie. Wspólna dyskusja i rozmowy stały się okazją nie tylko do pokazania konkretnych rozwiązań i dobrych praktyk edukacyjnych, ale jednocześnie do wymiany poglądów i nawiązania międzyuczelnianych i międzynarodowych kontaktów, które zapewne zaowocują wspólnymi działaniami badawczymi.

Przedstawione przez uczestników konferencji referaty zostaną opublikowane w recenzowanej monografii naukowej pt. „Wielowymiarowość współczesnej edukacji dziecka”.

Joanna Juszczak-Rygał

ZNANI ABSOLWENCI AJD: DAGMARA DRZAZGA

Dziennikarka i reżyser Telewizji Polskiej, również absolwentka kierunku *Wychowanie Muzyczne* w naszej Uczelni. Od lat związana z oddziałem TVP w Katowicach. Doktor nauk humanistycznych – specjalność filmoznawstwo. Adiunkt na Wydziale Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego. Autorka wielu reportaży oraz filmów dokumentalnych, laureatka prestiżowych nagród m.in. Prix Italia na 62. Międzynarodowym Festiwalu Produkcji Radiowych i Telewizyjnych w Turynie we Włoszech, Grand Prix Documentary „Circom Regional” w Grado we Włoszech, Grand Prix „Biała Kobra” na Ogólnopolskim Festiwalu Mediów w Łodzi, Grand Prix na 15. Międzynarodowym Festiwalu Telewizji Regionalnych w Koszycach na Słowacji oraz Nagrody Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich w Warszawie. Jej filmy prezentowane były na wielu festiwalach i pokazach specjalnych w Niemczech, Armenii, Monako, Szkocji, Kamerunie oraz w USA (Harvard, Nowy Jork, Boston, Chicago). Była także jurorem na festiwalach filmu dokumentalnego m.in. w Katarze, Irlandii, Danii i Bułgarii.

Dagmara Drzazga, fot.: arch.

FUNKCJE KSIĄG WIECZYSTYCH W UJĘCIU PRAWNO-PORÓWNAWCZYM

23 kwietnia 2014 r. w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Funkcje ksiąg wieczystych w ujęciu prawno-porównawczym”. Konferencja jest częścią projektu badawczego realizowanego przez profesora Arkadiusza Wudarskiego w ramach programu OPUS Narodowego Centrum Nauki w Krakowie.

Konferencja została zorganizowana w ramach współpracy Akademii im. Jana Długosza (Zespół Badawczy Europejskiego Prawa Prywatnego i Porównawczego), Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą (Katedra Polskiego i Europejskiego Prawa Prywatnego oraz Komparatystyki Prawa), Uniwersytetu w Osnabrück (European Legal Studies Institute), Uniwersytetu Wrocławskiego (Katedra Prawa Konstytucyjnego) oraz Międzynarodowego Zrzeszenia Prawników (IJVO, Osnabrück).

Patronat honorowy nad konferencją objęli: Rzecznik Praw Obywatelskich, Krajowa Rada Notarialna oraz Prezes Sądu Okręgowego w Częstochowie, natomiast patronat medialny sprawowało czasopismo prawnicze „Rejent”. Dodatkowym wsparciem dla organizatorów była pomoc oraz zaangażowanie lokalnych środowisk prawniczych, w tym Sądu Okręgowego w Częstochowie, Izby Notarialnej w Katowicach, Okręgowej Izby Radców Prawnych w Opolu oraz Okręgowej Rady Adwokackiej w Częstochowie.

Komitet naukowy konferencji tworzyli profesorowie: Olga Artjomowa (Akademia w Czelabińsku), Bogusław Banaszak (Uniwersytet Wrocławski), Christian von Bar (European Legal Studies Institute Osnabrück), Romana Cierpiął (Uniwersytet Ekonomiczny, Wiedeń), Tatjana Josipović (Uniwersytet w Zagrzebiu), Stanisława Kalus (Uniwersytet Śląski), Peter Mankowski (Uniwersytet w Hamburgu), Aleksander Oleszko (UMCS, Lublin), Werner Ogris (Austriacka Akademia Nauk, Wiedeń), Meliha Powlakic (Uniwersytet w Sarajewie), Grażyna Szpor (UKSW, Warszawa) oraz Arkadiusz Wudarski (Europejski Uniwersytet Viadrina, Frankfurt nad Odrą oraz Akademia im. Jana Długosza, Częstochowa).

W konferencji uczestniczyli ponadto naukowcy z wielu innych uczelni zagranicznych, a także sędziowie, radcy prawni, adwokaci, prokuratorzy oraz referendarze sądowi. Konferencja zgromadziła również liczne grono studentów oraz pracowników naukowych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, a poprzez łącze wideokonferencyjne aktywnie uczestniczyły w niej również inne ośrodki akademickie: European Legal Studies Institute w Osnabrück oraz Europejski Uniwersytet Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. Wystąpienia uczestników konferencji były tłumaczone jednocześnie na języki: polski, niemiecki i rosyjski.

W gronie zaproszonych gości przedstawiających swoje referaty znaleźli się przedstawiciele z: Polski, Niemiec, Austrii,

Chorwacji, Włoch, Czech, Rosji oraz Brazylii. Konferencja cieszyła się też dużym zainteresowaniem wśród przedstawicieli zawodów prawniczych. Sędziowie, notariusze, adwokaci oraz radcy prawni brali czynny udział w panelach ekspertów. Osoby reprezentujące zawody prawnicze podejmowały również głos w dyskusji, wskazując na zagadnienia problematyczne z perspektywy wykonywanego przez siebie zawodu.

W dzień poprzedzający konferencję, tj. 22 kwietnia 2014 roku zostało zorganizowane Forum Młodych Naukowców, którzy również wymieniali się swoimi spostrzeżeniami oraz wynikami prowadzonych badań na temat funkcji ksiąg wieczystych w Europie. Uczestnikami forum młodych byli dr Anna Deryng, dr Konrad Koc, mgr Krzysztof Mucha, mgr Patrycja Hirsch oraz mgr Artur Barański. Dodatkowo za pośrednictwem łącza internetowych uczestnicy połączyli się z przedstawicielami uczelni w Czelabińsku.

Kolejna międzynarodowa konferencja poświęcona tej tematyce badawczej odbyła się 16 czerwca 2014 r. na Europejskim Uniwersytecie Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. Wyniki całego projektu zostaną opublikowane w języku niemieckim i angielskim w monografii zbiorowej. Wybrane artykuły ukazały się również na łamach „Rejenta”. Więcej informacji na ten temat na stronie internetowej www.wudarski.pl

POD PATRONATEM JM REKTORA AJD

Rektor AJD Zygmunt Bąk objął honorowym patronatem XX Tatrzańskie Sympozjum Naukowe. Konferencja odbyła się w dn. 23-25 czerwca w Zakopanem.

– Celem XX TSN było ukazanie myśli polskich i zagranicznych naukowców w najważniejszych kwestiach dotyczących edukacji i nauk o niej oraz dokonanie refleksji naukowej nad szeroko rozumianą problematyką edukacyjną – mówi prof. zw. dr hab. dr h.c. Kazimierz Denek, przewodniczący komitetu naukowego XX Tatrzańskiego Sympozjum Naukowego. – Uczestnicy konferencji podjęli próbę określenia wizji edukacji w Polsce i we współczesnym świecie. Jest to jeden z fundamentów do stworzenia ogólnopolskiej platformy porozumienia w ważnych sprawach dotyczących edukacji w naukach oraz w oparciu o teorię i praktyczne działanie.

Warto odnotować, że spotkania w ramach Tatrzańskiego Sympozjum Naukowego odbywają się od 1994 roku. W minionych latach Akademia im. Jana Długosza była organizatorem Sympozjum.

ZABYTKOWA CZĘSTOCHOWA

Realizację przedsięwzięcia rozpoczęła konferencja naukowa w auli Akademii im. Jana Długosza. W imieniu prezydenta miasta Częstochowy Krzysztofa Matyjaszczyka zebraną młodzież powitała Agata Kalinowska, z-ca naczelnika Wydziału Kultury, Promocji i Sportu, następnie głos zabrał rektor Akademii im. Jana Długosza prof. Zygmunt Bąk.

Po wystąpieniach znamienitych gości w temat konferencji wprowadziła uczestników Aneta Hołodniuk, nauczycielka z Zespołu Szkół Technicznych, która zaprosiła do wystąpienia kolejnych prelegentów. Byli nimi:

- prof. AJD Grzegorz Banaszekiewicz - *Fotoplastikon częstochowski*
- mgr Aleksandra Janikowska-Perczak - *Prace konserwatorskie na terenie Częstochowy w ostatnich latach na przykładzie zespołów popaulińskich*
- mgr Anna Sypek - *Prace konserwatorskie przy wystroju kamienic w Częstochowie*
- dr Juliusz Sętowski - *Palacys Brassów*
- o. Stanisław Rudziński - *Jasna Góra*.

W konferencji wzięło udział 290 uczniów wraz z opiekunami z 22 częstochowskich szkół. Na koniec na uczestników konferencji czekały loteria - książki i gry edukacyjne przekazane przez Instytut Pamięci Narodowej i słodki poczęstunek przygotowany przez uczniów Zespołu Szkół Gastronomicznych im M. Curie-Skłodowskiej.

Organizatorami projektu są: Urząd Miasta Częstochowy, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach Delegatura w Częstochowie, Zespół Szkół Technicznych, Akademia im. Jana Długosza, Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. S. Żeromskiego, Zespół Szkół Gastronomicznych im. M. Curie-Skłodowskiej, Muzeum Częstochowskie, Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Częstochowa, Klasztor O. Paulinów na Jasnej Górze.

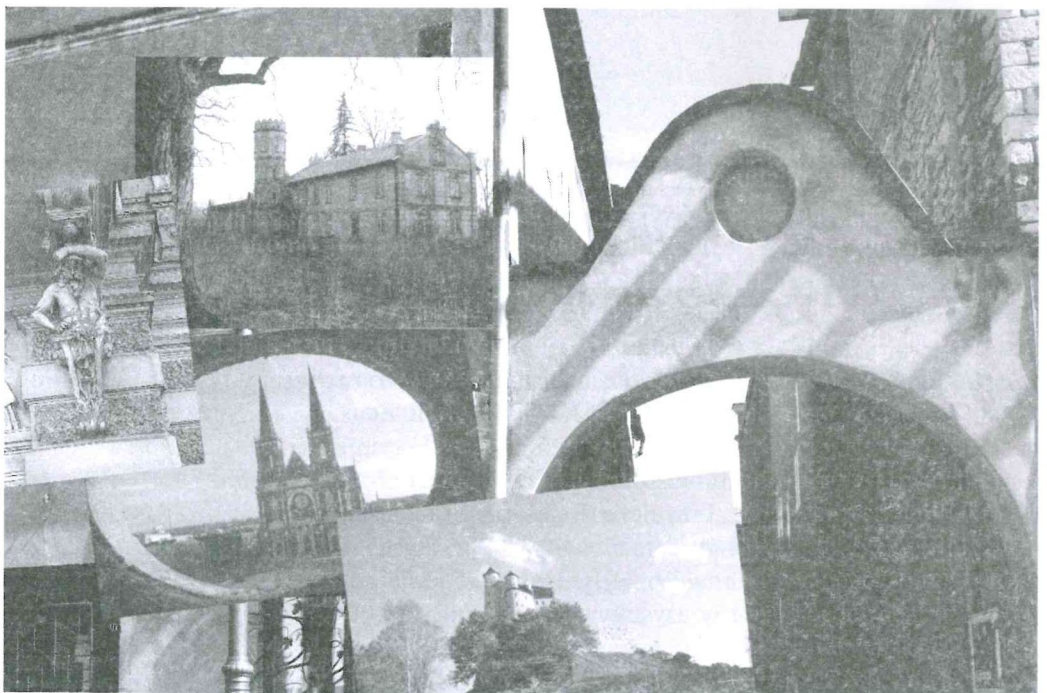
16 grudnia 2013 roku w Zespole Szkół Technicznych oraz Akademii Jana Długosza odbył się kolejny etap projektu. Tym razem poprzez warsztaty próbowaliśmy zainteresować młodzież historią naszego regionu. Młodzież z 30 częstochowskich szkół

uczestniczyła w warsztatach z renowacji zabytków, modelarstwa, grafiki i rysunku. Wiek uczestników nie miał znaczenia, w zajęciach brała udział młodzież ze szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych. – Zabytki w naszym regionie najczęściej poznajemy poprzez wykłady historyczne, z którymi mamy dość często do czynienia. Warsztaty były próbą pokazania w innym świetle miejskiego budownictwa zabytkowego. Poprzez wykonywanie detali architektonicznych uświadamialiśmy młodzieży piękno architektury naszego miasta – oceniła koordynatorka warsztatów Anna Kościukiewicz.

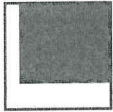
Do konkursu fotograficznego „Zabytkowe miejsca mojej miejscowości” przystąpiło 198 uczestników, którzy nadesłali łącznie 534 fotografie. W dniu 10 kwietnia Jury pod przewodnictwem Marka Makowskiego - pracownika Akademii im. Jana Długosza dokonało oceny dostarczonych prac. Wręczenie nagród nastąpiło podczas konferencji podsumowującej projekt „Zabytkowa Częstochowa”, która odbyła się 27 maja w Sali Sesyjnej Urzędu Miasta Częstochowy. Laureaci konkursu fotograficznego uczestniczyli w wycieczce na zamek w Bobolicach. Mieli okazję zobaczyć również kirkut żydowski w Żarkach oraz wejść do krypty w kościele w Olsztynie. Podczas całego wyjazdu swoją wiedzą o Jurze Krakowsko-Częstochowskiej dzieliła się przewodnik Elżbieta Gumuła.

Efektom końcowym projektu jest stworzenie gry edukacyjnej MEMORY – Zabytkowa Częstochowa – 19 miejsc związanych z historią naszego miasta.

Rafał Piotrowski

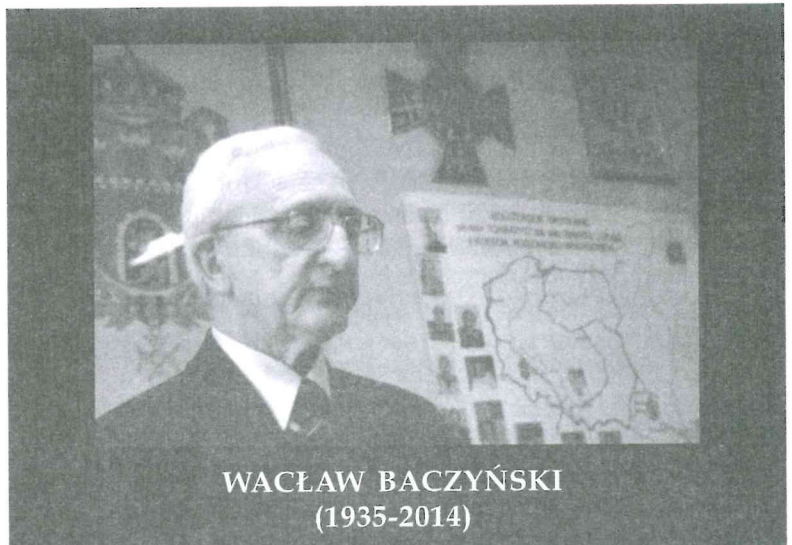
Prace uczestników konkursu

MGR WACŁAW BACZYŃSKI WE WSPOMNIENIACH SWOJEGO KOLEGI I PRZEŁOŻONEGO

„Zmarł jeden z grona przyjaciół, smuć się wszyscy”. Tak, 29 marca 2014 roku zmarł mgr Wacław Baczyński, nauczyciel akademicki Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Poznałem go w końcu lat 80. z rekomendacji jednego z moich znajomych. Został mi zarekomendowany jako lwowiak mieszkający od kilku miesięcy w Częstochowie, społecznik, orędownik sportu wyczynowego i masowego oraz trener gimnastyki sportowej. Jako że na funkcjonującym podówczas w Wyższej Szkole Pedagogicznej fakultecie Wychowania Fizycznego i kierunku studiów Pedagogika z Wychowaniem Fizycznym brakowało nauczyciela akademickiego, który w profesjonalny sposób mógłby poprowadzić zajęcia z gimnastyki przyrządowej, byłem istotnie zainteresowany tym spotkaniem. Niejako pod presją potrzeb niewiele zastanawiając się, podczas pierwszego spotkania zaproponowałem mgr. Wacławowi Baczyńskiemu, że dołożę starań, by otrzymał stanowisko wykładowcy w Zakładzie Kultury Fizycznej. Pracę udało się szybko załatwić i w krótkim czasie stał się moim bliskim kolegą – Wacławem, z którym do końca utrzymywałem zażyłe relacje koleżeńskie.

Wacław miał słabość, jak większość lwowiaków, do swego rodzimego, umiłowanego Miasta Lwowa. W uczelni i poza nią opowiadał różne szczegóły o tym mieście i na tyle mnie ujął i zainteresował, że kilka razy pojechałem z nim do Lwowa, mieszkając u jego rodziny i znajomych, i podzielałem upojny podziw do tego miasta. Przerobioną teoretycznie w szkołach lekcję historii Kresów Wschodnich

WACŁAW BACZYŃSKI
(1935-2014)

Rzeczypospolitej weryfikowałem realnymi opowieściami Wacława (szczególnie z okresu międzywojennego, czasów II wojny światowej i pomrocznych czasów powojennej okupacji sowieckiej) i wizualizacją zaniedbanego, popadającego w ruinę pięknego, wielkiego Lwowa.

Tymczasem w częstochowskiej uczelni Wacław prowadził zajęcia z zakresu gimnastyki przyrządowej i akrobatycznej oraz z metodyki wychowania fizycznego. Doktoratu nie zrobił i nie wspinał się po szczeblach kariery akademickiej, ale zadziwił nas swoją wielką pasją społecznego działania. W Częstochowie reaktywował ogniwo Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, był jego wieloletnim działaczem, prezesem i entuzjastą. W pewnym momencie

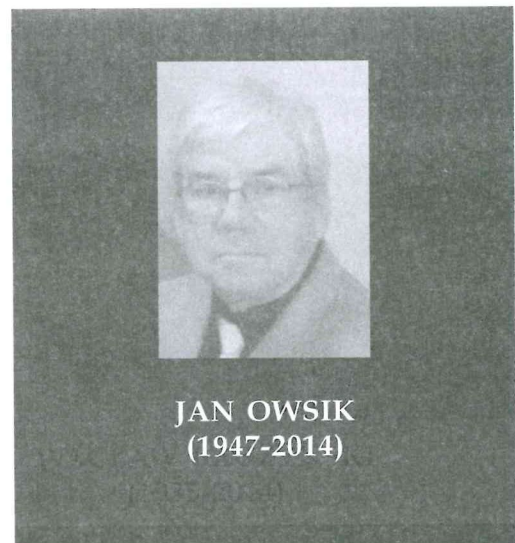

POŻEGNANIE PROFESORA OWSIKA

W dniu 30 maja 2014 roku w wieku 67 lat zmarł w Warszawie **plk dr hab. inż. Jan Owsik, profesor AJD** w Instytucie Edukacji Technicznej i Bezpieczeństwa, cieszący się wielką sympatią współpracowników, aktywny uczestnik przygotowań i promocji nowego kierunku studiów „Inżynieria Bezpieczeństwa, ceniony przez studentów nauczyciel akademicki.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie w asyście wojskowej.

*Dyrekcja Instytutu Edukacji
Technicznej i Bezpieczeństwa*

JAN OWSIK
(1947-2014)

zauważyliśmy, że w każdą sobotę i niedzielę Waclaw prowadził społecznie zajęcia gimnastyczne dla ubogiej młodzieży w ramach działań sokolich i poza nimi. Trwało to około 20 lat. Czasami podglądałem te zajęcia i zastanawiałem się, czym był inspirowany, by oddawać swój czas innym przez dwie dekady. Ta działalność wydała przynajmniej podwójne owoce dla Instytutu Kultury Fizycznej i Turystyki. Waclaw wychował ucznia, Jacka Bobrę, który jest już magistrem wychowania fizycznego i prowadzi obecnie zajęcia dla studentów z gimnastyki przyrzadowej i akrobatycznej. Ja, piszący te słowa wspomnienia pośmiertnego po Waclawie zrozumiałem 6 lat wstecz, że działalność społeczna jest najwyższą formą oddania się sprawom ogólnym. Pozazdrościłem Waclawowi, stworzyłem w Klubie Uczelnianym AZS AJD wyczynową sekcję sportową podnoszenia ciężarów, która obecnie jest czołową sekcją w kraju w tej dyscyplinie sportu i jedną z istotnych wizytówek reklamowych Akademii im. Jana Długosza w Polsce i poza jej granicami.

Działając społecznie w Częstochowie, Waclaw nigdy nie zapominał o sprawach Lwowa. Jeździł tam, organizował

różne misje, woził transporty pomocy, sprowadzał studentów i dzieci na wypoczynek wakacyjny do Częstochowy, niósł otuchę dla polskich lwowiaków. Nieliczni tylko pracownicy obecnego Instytutu Kultury Fizycznej i Turystyki, w którym jeszcze w ubiegłym roku pracował Waclaw, znali jego misję społecznego działania. Dopiero uroczystości żałobne uzmysłowiły nam, jak szerokie horyzonty działania rozłożył przed sobą Waclaw. Wygłaszając słowa ostatniego pożegnania, zawstydziłem się, że jako uczelnia wyższa bardzo wątle żegnamy swojego byłego pracownika. Inne organizacje i stowarzyszenia, w których działał, kreował je i im przewodził, doceniły go bardziej. Poczułem, że spoglądając na spuściznę, jaką pozostawił po sobie Waclaw, nie mamy w Instytucie Kultury Fizycznej i Turystyki godnego jego następcy. Waclaw nas przerósł. Działając na polu społecznym, wypełniał swą misję dla nas i za nas wszystkich. Dlatego też, chociaż Waclaw nie usłyszy już horacjańskiego „nie wszystek umrę” („non omnis moriar”), powinien na długo pozostać w naszej pamięci.

Wiesław Pilis

ASTRONOMICZNA WIOSNA W AJD

Astrophisica Nova

9-10 maja odbyła się na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym AJD VI Częstochowska Międzynarodowa Konferencja Naukowa Młodych „Astrophisica Nova”. Uczestniczyło w niej ponad 70 osób z 19 krajowych i zagranicznych ośrodków naukowych. Konferencja została zorganizowana przez Instytut Fizyki Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Obserwatorium Astronomiczne Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (OAUJ) oraz Stowarzyszenie Astronomia Nova (AN). Wygłoszono w sumie 40 wykładów (w tym 6 proszonych) oraz wystawiono 16 plakatów. Młodzi uczeni przedstawiali wyniki swoich pierwszych prac naukowych, bronili swoich stanowisk w dyskusjach z doświadczonymi astronomami oraz wysłuchali proszonych wykładów uznanych autorytetów w zakresie astrofizyki. Konferencji towarzyszyły: wystawa meteorytów, wystawa prac artystycznych o tematyce astronomicznej, seans planetarny, projekcja filmu „Agora” oraz „Chopin – the Space Concert”. Finansowo konferencję wspomogli: AN (5700 zł – dotacja MNiSW), AJD (5000 zł) i OAUJ (1000 zł). Szczegółowe sprawozdanie z konferencji zostanie opublikowane w Częstochowskim Kalendarzu Astronomicznym 2015.

Space Station II

W niedzielę 11 maja zorganizowano w częstochowskiej dyskotekce RAY piknik naukowy z okazji uruchomienia detektora na radioteleskopie RT-13. Ośmiogodzinnej imprezie

Fragment młodzieżowego orszaku podążającego z modelem teleskopu kosmicznego na Space Station II, fot. arch. AN

towarzyszyły wykłady, filmy oraz wiele wydarzeń o charakterze rozrywkowym. Bogato ilustrowane, w środowisku dyskoteki, wykłady: „Początki radioastronomii częstochowskiej” (Bogdan Wszolek), „Misja kosmiczna Mars One” (Kazimierz Błaszczak) oraz „Polska w kosmosie wczoraj, dziś i jutro” (Mirosław Hermaszewski) nadały ogólny bieg imprezie. Przerwy między nimi były wykorzystane na projekcje filmów o treściach astronautycznych i astronomicznych oraz różne konkursy, sesje fotograficzne, wystawę meteorytów i prac plastycznych, wywiady telewizyjne itp. Wzniosłe akcenty przeplatały się z inteligentną rozrywką.

Chociaż impreza nie była nagłośniona jako wyjątkowe wydarzenie w historii Częstochowy, w rzeczy samej takim była! O wyjątkowej wadze tego wydarzenia decyduje fakt, że w Częstochowie, cudownym zbiegiem okoliczności,

doszło do uruchomienia wspaniałego, i niemającego tu sobie równych instrumentu naukowego, który od tej pory będzie stanowił wyzwanie i trudną do pokonania poprzeczkę dla całego częstochowskiego środowiska naukowego. Pierwsze kosmiczne fotony radiowe na częstotliwości 1420.4 GHz (21 cm) zostały nieoficjalnie przechwycone przez RT-13 w dniu 8 maja 2014, a oficjalnie zademonstrowane podczas pikniku 11 maja. Wtajemniczone osoby postrzegają głębokie znaczenie symboliczne wszystkiego, co rozgrywa się w związku z budową RT-13 w Częstochowie. Jedni widzą w tym instrumencie „drugie skrzydło” z encykliki „Fides et ratio” Jana Pawła II, inni wyczuwają materializowanie się przesłania ks. Bonawentury Metlera z inskrypcji na zegarze słonecznym w Parku Staszica (w tłum. *Tak Panna umiłowała to miasto, że ku gwiazdom je przynagła, dla lepszej przeznaczając przyszłości*).

Dokładnie o godzinie 12:00 Bogdan Wszółek i Mirosław Hermaszewski dokonali otwarcia imprezy. Wypowiedziano m.in. słowa: „...w roku 1978, 36 lat temu, dwóch Polaków, których się będzie słać powieczne czasy, Mirosław Hermaszewski i Karol Wojtyła, ustawili Polsce drogowskazy ku niebu! Pokazali, że dla osiągnięcia najwyższego celu potrzebny jest wysiłek, ogromny wysiłek, tak w sferze rozumu, jak i ducha. Dziś jeden z nich jest w niebie i chciałoby się, żeby jego piękny duch, w towarzystwie duchów Keplera, Galileusza, Metlera, Królowej Jadwigi i im podobnych był tu z nami. Drugi bohater jest pośród nas ciałem i duchem, aby nas kosmicznie rozmarzyć i zagrzać do szlachetnych przedsięwzięć...”. Wcześniej młodzież z Zespołu Szkół Technicznych (ZST) przy al. Jana Pawła II urządziła pod przewodnictwem prof. Agnieszki Perelki pochod z najlepszymi pracami artystycznymi nadesłanymi na konkurs *Ars Astronomica*. Kilkadziesiąt osób w godzinnym marszu ulicznym spod Planetarium ku RT-13 transportowało m.in. olbrzymi model kosmicznego teleskopu Hubble’a, wykonany przez jednego z uczniów ZST. Kilkoro studentów AJD też przyłączyło się do tego astronomicznego pochodu.

Piknikowi towarzyszyło wiele bardzo sympatycznych zdarzeń: bezpośredni kontakt z Mirosławem Hermaszewskim, możliwość osobistego włączenia się w obsługę radioteleskopu, uczestnictwo w zabawach i konkursach z cennymi nagrodami. Jednak dwa zdarzenia były wyjątkowe. Pierwsze zaczęło się właściwie wcześniej, a podczas pikniku znalazło swój wesoły finał. Właściciel dyskoteki RAY, Marek Pelian zauważył jakiś czas temu podobieństwo rysów twarzy Bogdana Wszółka i Johanna Keplera. Plakaty obwieszczające imprezę i rozwieszone po całym mieście, dla żartu, zawierały twarz Wszółka wkomponowaną chytrze w miejsce twarzy Keplera na powszechnie znanym portrecie astronoma. Podczas sesji zdjęciowej przy RT-13 Marek Pelian zarządził „golenie i strzyżenie” postaci na plakacie, dla udowodnienia, że „Wszółek to reinkarnacja Keplera”. Odkryciu temu towarzyszył ogólny wybuch

Grupa uczestników Space Station II pod RT-13, fot.: arch. AN

radości. Sam Hermaszewski ubawił się setnie tym żartem! Drugie wyjątkowe zdarzenie polegało na odśpiewaniu w trzech językach: rosyjskim, polskim i angielskim znanej, a wymownej piosenki „Zawsze niech będzie Słońce”. Anna Huras, studentka III roku biologii w AJD, występując solo, swoim przykładem pociągnęła publiczność do wspólnego śpiewu refrenu.

Piknik został zorganizowany i sfinansowany przez AN (7900 zł) i dyskotekę RAY (ok. 5000 zł). Wzięło w nim udział w sumie około 1000 osób. Wiele z nich przedłużyło przygodę spotkania z kosmosem poprzez lekturę zdobytych podczas pikniku unikalnych książek „Ciężar nieważkości” i „Mały książę” oraz płyty DVD „Chopin – the Space Concert”.

Konkurs Urania

9 czerwca w Planetarium AJD rozegrano finał IX ogólnopolskiego konkursu astronomicznego *Urania*, zorganizowanego przez Instytut Fizyki AJD oraz Stowarzyszenie Astronomia Nova. Do rozgrywek przystąpiło 14 gimnazjalistów i 15 uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych. Finaliści rozwiązywali test wielokrotnego wyboru zawierający 30 pytań z zakresu astronomii i astronautyki.

Nagrody dla uczestników ufundowała AN (4300 zł ze środków otrzymanych z MNiSW).

Ars Astronomica

9 czerwca w Planetarium AJD ogłoszono wyniki IV międzynarodowego konkursu artystycznego *Ars Astronomica*, organizowanego corocznie przez Instytut Fizyki AJD oraz Stowarzyszenie Astronomia Nova. W konkursie wzięło udział łącznie ponad tysiąc osób z Polski i innych krajów, z czego do finału trafiło łącznie ponad 150 prac, uwzględniając cztery kategorie wiekowe uczestników oraz cztery kategorie utworów (prace plastyczne, formy przestrzenne, prezentacje audiowizualne oraz utwory literackie). Nagrody dla zwycięzców ufundowała AN (5000 zł ze środków otrzymanych z MNiSW) oraz Starostwo Częstochowskie (400 zł).

O NAUCE MÓWMY MŁODYM ICH JĘZYKIEM

Rekordowym zainteresowaniem uczniów i nauczycieli cieszyła się V edycja akcji „Akademia w Bibliotece”. W jedenastu tematach zaproponowanych przez pracowników Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie wzięło udział 750 uczestników. O przedsięwzięciu rozmawiamy z jego pomysłodawczynią dr hab. Anną Wypych-Gawrońską, prof. AJD, prorektor ds. Rozwoju AJD.

Marek Makowski: Podsumujmy V edycję „Akademii w Bibliotece”. Z tego, co się dowiedziałem, akcja cieszy się niesłabnącym powodzeniem, ba, wzbudza coraz większe zainteresowanie uczniów i nauczycieli.

Dr hab. Anna Wypych-Gawrońska, prof. AJD: Cieszymy się, że jest tak duże zainteresowanie projektem. Łącznie przez 5 lat naszych wykładów w gościnnych pomieszczeniach Biblioteki im. dr. Władysława Biegańskiego wysłuchało już blisko 5 tysięcy uczniów. Z wycieńczeń bibliotekarzy wynika, że tylko w tym roku szkolnym z jedenastu zrealizowanych tematów skorzystało około 750 osób.

MM: Akcja budzi zainteresowanie w nowych szkołach już nie tylko w Częstochowie i regionie. Zaczyna wykraczać poza jego teren...

AWG: Niezwykle cieszy mnie, że docieramy do nowych potencjalnych kandydatów na studia w Akademii, a także rozbudzamy zainteresowanie nauką. W tym roku obok naszych stałych sympatyków - częstochowskich szkół - do akcji włączyły się placówki z Zawiercia i Lublińca. Widać, jak duże jest zapotrzebowanie na naukę i jej osiągnięcia. Wszystko to, jeśli podane jest w sposób przystępny i możliwy do przyswojenia, wzbudza zainteresowanie i rozpala ciekawość.

MM: W przyszłym roku kolejna edycja akcji?

AWG: Oczywiście tak. Przygotowania ruszą jesienią, ale akademicy, którzy chcieliby się w nie włączyć, mogą już teraz przygotowywać referaty i opracowywać swoje wystąpienia. Ważne, by pamiętać o możliwościach uczniów i ich przygotowaniu do przyswojenia wiedzy. Liczę też na niekonwencjonalne rozwiązania i autorskie podejście do tematu. Zaangażowanie multimedialne, ciekawych prezentacji czy np. grę na instrumencie w trakcie wykładu. Takie działania są jak najbardziej mile widziane. Młodzież z pewnością to doceni.

MM: Korzystając z okazji, chciałbym zapytać o sposoby docierania do młodych i rozpalać w nich pasję do nauki. Jaka jest pani zdaniem na to recepta?

AWG: W trakcie wykładów starajmy się mówić językiem skierowanym do młodych ludzi. Warto zadać sobie trud i zbadać, jaki jest zasób wiedzy uczniów i na bazie tego dozować wiadomości, tak, by nie przesadzić i nie spowodować, że wykład staje się nieczytelny i zbyt elitarny. Każda dyscyplina naukowa jest ciekawa, rozwija się i daje możliwości zastosowania jej osiągnięć w praktyce. Mając przed sobą audytorium złożone z potencjalnych kandydatów na studia, zróbmy wszystko, by pokazać, jak dana nauka znajduje wykorzystanie i zastosowanie w życiu codziennym. Kreśląc scenariusz wykładu, nie zapominajmy o informa-

cjach, jak znaleźć pracę po danym kierunku studiów i zapewnić ją sobie na lata. Niedowiarków zapewniam, że da się to zrobić!

MM: Dziękuję za rozmowę.

AWG: Korzystając z okazji, chciałabym podziękować wszystkim zaangażowanym w akcję „Akademia w Bibliotece” - akademikom i bibliotekarzom.

Oto prelegenci i tematyka wykładów, którą zrealizowano podczas V edycji „Akademii w Bibliotece”:

1. dr hab. Adam Regiewicz, prof. AJD - *Figury chrystologiczne we współczesnej kinematografii - od „Zapaśnika” Aronofksy'ego do „Gran Torino” Eastwooda*
2. dr hab. Maria Starnawska, prof. AJD - *Templariusze - fakty i tajemnice*
3. dr hab. Maria Lesz-Duk, prof. AJD - *Słownictwo z zakresu mody*
4. Michał Grotecki, III rok Edukacji artystycznej w zakresie sztuki muzycznej - *Muzyka filmowa - spotkanie autorskie z młodym twórcą*
5. dr Katarzyna Rokoszewska - *Nie pytaj „czy” tylko, „jak” jesteś inteligentny - rola inteligencji wielorakich w nauce języka obcego*
6. dr Katarzyna Kowal - *Dar życia. Transplantacje narządów w ujęciu socjologicznym*
7. dr Monika Stawiarska-Lietzau - *Jak działa nasza pamięć?*
8. dr Korneliusz Wiatr - *Fenomen popularności muzyki rozrywkowej*
9. dr Joanna Warońska - *Co słychać u Dulskich? Odczytania i inscenizacje*
10. dr Dorota Holajda - *Pismo i jego nośniki na przestrzeni wieków*
11. dr hab. prof. AJD Agnieszka Czajkowska - *Jak filomaci leczyli ból zębów? Związki literatury z nauką w XIX wieku*

O PRZESZŁOŚCI W NASZEJ BIBLIOTECE

Biblioteka Główna AJD przygotowała wystawę „Polska droga do wolności – 4 czerwca 1989”. Na ekspozycję złożyły się jej zbiory specjalne dotyczące okresu przelomu. Wśród materiałów mogliśmy oglądać m.in.: ulotki, gazetki wydawane w tym czasie w naszej Uczelni oraz książki dotyczące historii „Solidarności”, Okrągłego Stołu i wyborów 1989 r.

PEDAGOGICZNE KOŁO NAUKOWE *KOSMODROM*

W listopadzie 2012 roku grupa studentów pedagogiki i dwoje wykładowców zaczęło czynić starania, aby powołać nowe koło naukowe. Prace nad statutem, rejestracją w uczelnianej administracji oraz ustaleniem nazwy nowej organizacji zakończyły się na początku 2013 roku. Od tej pory swoją działalność na Wydziale Pedagogicznym Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie rozpoczęło Pedagogiczne Koło Naukowe *Kosmodrom*.

Zapewne wiele osób zastanawia się, dlaczego kosmodrom? Z takim pomysłem wyszli studenci, dla których kosmodrom (*kosmo-* + gr. *drómos* tor biegowy – ośrodek przeznaczony do przeprowadzania startów statków kosmicznych oraz startów i lądowań promów kosmicznych) jest metaforą koła naukowego, które ma umożliwić (ułatwić) ich start w życie zawodowe. Koło ma więc pomóc w znalezieniu praktyk, odbyciu stażu, znalezieniu pracy, zdobyciu cennego doświadczenia.

Pedagogiczne Koło Naukowe działa przy Zakładzie Pedagogiki Ogólnej i Metodologii Badań Instytutu Pedagogiki Akademii im. Jana Długosza. Przewodniczącą Koła jest Dominika Walentek a opiekunowie naukowci to mgr Anna Irasiak i mgr Karol Motyl.

Koło ma na swoim koncie m.in. pomoc przy organizacji VII Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Podstawy edukacji. Trendy cywilizacyjne wobec wiedzy, innego człowieka, społeczeństwa*. Ważną formą jego aktywności jest zapraszanie gości spoza uczelni i organizowanie otwartych wykładów. Do tej pory zorganizowano dwa wykłady otwarte. Pierwszy, *Kim jest osoba głucha?*, odbył

się 16.12.2013 roku. Poprowadził go Damian Rzeźniczak - native signer i lektor języka migowego z wieloletnim doświadczeniem. Wykład był w całości prowadzony w języku migowym (PJM) i tłumaczony na język polski. Drugi wykład otwarty dotyczący uzależnień behawioralnych odbył się 28.04.2014 roku, a wygłosiła go mgr Michalina Rutkowska – pedagog i specjalista terapii uzależnień.

W przyszłości Koło zamierza uczestniczyć w akcji promującej dogoterapię, organizować wykłady otwarte oraz podejmować inne przedsięwzięcia (zbiórki, akcje charytatywne, konferencje kół naukowych, szkolenia, warsztaty, wyjazdy do placówek).

Jeśli interesujesz się pedagogiką, chcesz wziąć udział w ciekawych projektach oraz posiadać wiedzę i umiejętności, które wykorzystasz w życiu zawodowym, chcesz poznać ciekawych ludzi dzielących swoje zainteresowania - Pedagogiczne Koło Naukowe jest właśnie dla Ciebie! Wstępując do niego, otwierasz sobie możliwości wyróżnienia się na tle rówieśników. Poza tym, utrwalisz wiedzę z dziedzin, które w toku studiów naprawdę Cię zaciekały. Dzięki aktywności w tego typu organizacji już na studiach wzbogacisz swój życiorys o cenne na rynku pracy doświadczenie. Bardzo często koła naukowe pomagają w znajdowaniu praktyk studenckich, które nadają twojej wiedzy wymiar praktyczny. Same studia to nie wszystko! Im wcześniej to zauważysz, tym lepiej dla Ciebie! Czekamy na Ciebie! Napisz do nas: karol.motyl.ajd@gmail.com.

Karol Motyl

WYRÓŻNIENIE DLA STUDENTKI GRAFIKI

Marlena Czajkowska – studentka III roku kierunku grafika otrzymała wyróżnienie w kategorii grafika na III Warsztatach Działań Kreatywnych odbywających się od 9 do 15 czerwca 2014 w Dworze Kossaków w Górkach Wielkich. Impreza jest rozwinięciem Warsztatów Ilustratorskich, które odbywały się w Górkach w latach 2008-2011. W warsztatach uczestniczyli studenci z artystycznych szkół wyższych: ASP w Katowicach, UMCS w Lublinie, ASP we Wrocławiu, UŚ w Cieszynie, AJD w Częstochowie, ASP w Gdańsku oraz ASP w Łodzi. Ich uczestniczkami również były: Aldona Bzowska, Kasia Kostrzejowska, Katarzyna Malinowska, które wspólnie z Marleną Czajkowską zakwalifikowały się do wystawy w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, która odbędzie się w październiku 2014 roku. Warsztaty zorganizowane zostały przez Fundację im. Zofii Kossak i Centrum Kultury i Sztuki „Dwór Kossaków”.

SKANDALICZNE, GORĄCE, CIĄGLE NA CZASIE...

PRAWA, O KTÓRYCH NIE MIAŁEŚ POJĘCIA, W OBJAZDOWYM FESTIWALU FILMOWYM WATCH DOCS. 2014 CZĘSTOCHOWA.

Filmy dokumentalne i nie tylko. Dni gorących rozmów, śmiechu i płaczu. Poruszające i aktualne spotkania z profesjonalistami, debaty, konferencje, warsztaty. 9 kwietnia rozpoczął się kolejny, 12. Festiwal Filmowy WATCH DOCS. – Prawa Człowieka w Filmie. Trwał trzy dni.

WATCH DOCS. Prawa Człowieka w Filmie jest jednym z najstarszych i największych festiwali filmów o prawach człowieka na świecie, co roku gromadzi około 70 000 widzów w całej Polsce.

Są to przede wszystkim filmy dokumentalne. Mają walor świadectwa i unikalną siłę oddziaływania. Korzystamy z tej siły, bo chcielibyśmy, żeby nasi widzowie spojrzeli na otaczającą rzeczywistość – bliższą i dalszą – poprzez pryzmat praw człowieka. Żeby zobaczyli i odczuli w nich coś ważnego i wspólnego. Chodzi nam o świadomość, wiedzę i wrażliwość, a w konsekwencji – postawy.

We współczesnym świecie, gdzie rządzi informacja i sposób, w jaki buduje się jej kontekst, mamy prawo wiedzieć. Mamy też prawo budować takie konteksty, jakie uważamy za istotne. Dla sztuki filmu dokumentalnego nie ma chyba bardziej naturalnego kontekstu niż debata, spotkanie i społeczne działanie spod znaku organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Żeby się o tym przekonać, wystarczy przeczytać manifesty programowe klasyków gatunku czy wypowiedzi jego współczesnych wybitnych przedstawicieli. WATCH DOCS. zapewnia ten kontekst, łącząc najlepsze, najbardziej intrygujące dokumenty

z dyskusją, w której biorą udział filmowcy i ich bohaterowie, działacze NGOs, eksperci, publicyści i politycy.

Festiwal, który jest wyjątkowy, co roku przyciąga rzesze fanów na projekcje pokazywanych filmów dokumentalnych, nie stroniące od tematów kontrowersyjnych, delikatnych, często drażliwych, ale co roku bardzo gorących. W tegorocznej edycji Częstochowskiego WATCH DOCSA nie zabrakło pierwszorzędnych projekcji filmowych, które w sposób szczególny zatrzymały uwagę widzę, zmuszając go do przemyśleń, refleksji, dyskusji. Odbywały się na uczelni Akademii im. Jana Długosza, w Kinie Studyjnym: „Iluzja”, „Carpe Diem”, „Hooper Bay Tawerna”.

Organizatorami tej edycji po raz pierwszy byli nowi członkowie Studenckiego Naukowego Koła Terapeutów i Międzywydziałowego Koła Pomocy i Wsparcia. W tegorocznym festiwalu pojawiło się wiele zmian i nowych tematów przewodnich: „Prawa Człowieka w praktyce, otyłość i homoseksualizm, oprócz filmów dokumentalnych mogliśmy wziąć udział w konferencji Prawa Człowieka wczoraj, dziś i jutro” zorganizowanej przez Studenckie Naukowe Filozofów. Ogromnym powodzeniem cieszyły się warsztaty. Na jednym z nich prowadzonym przed dr. Zbigniewa Wieczorka ochotnicy mogli nauczyć się asertywności, na jeszcze innym Magdalena Gajda opowiedziała uczestnikom o chorobie zwanej otyłością.

Kolejnym dniom towarzyszyły debaty w postaci panelu dyskusyjnego, na którym wystąpili dr Andrzej Margasiński i mgr Michał Płóciennik.

Każdej edycji Festiwalu towarzyszą ogromne emocje. Wykład na temat zdrowego odżywiania prof. Wiesława Pilisa wzbudził wiele kontrowersji, ale nie tylko on. W piątek mogliśmy dowiedzieć się co nieco na temat LGBT – świata oczami homoseksualisty.

WATCH DOCS. już od kilku lat obecny jest w kilkadziesiąciu miastach Polski za sprawą Festiwalu Objazdowego, który w tym roku odwiedzi ponad 30 miast w Polsce.

12. edycja festiwalu WATCH DOCS współfinansowana jest ze środków Urzędu Miasta Częstochowy przy pomocy Polskiego Instytutu Mediacji i Negocjacji Społecznej.

Już dziś zapraszamy do udziału w kolejnej edycji OFF „Watch DOCS. Prawa człowieka w filmie” wiosną 2015!

Podczas warsztatów na Festiwalu, fot.: arch.

Barbara Wallus

STUDENCI DLA CHORYCH NA BIAŁACZKĘ

9 i 10 kwietnia bieżącego roku odbył się finał akcji „Dla Ciebie to 5 minut, dla kogoś to całe życie” organizowanej przez fundację DKMS oraz studentów AJD. Misją Fundacji jest znalezienie dawcy dla każdego pacjenta na świecie potrzebującego przeszczepienia szpiku kostnego lub komórek macierzystych. W ciągu 23 lat szansę na życie chorym na raka krwi podarowało ponad 40 tysięcy osób ze wszystkich baz DKMS. Dziś każdego dnia komórki macierzyste na całym świecie oddaje co najmniej 15 dawców. Fundacja DKMS - Baza Dawców Komórek Macierzystych Polska działa od 2008 roku jako niezależna organizacja non-profit. W ciągu 5 lat w Polsce udało się zarejestrować ponad 400 tysięcy potencjalnych dawców. Studenckim ambasadorem akcji została Aleksandra Bieś – studentka drugiego roku Biotechnologii Akademii im. Jana Długosza, która jest zarazem członkiem NZS-u (Niezależnego Zrzeszenia Studentów). Z tego powodu NZS dołączył się do akcji. Wszyscy członkowie z zapałem brali udział w organizacji tego wydarzenia, ponieważ w pełni popierają ideologię

Fundacji DKMS i dali z siebie wszystko, aby pomóc osobom chorym na raka krwi.

Akcja odbywała się w kilku jednostkach Akademii, na wydziałach: Pedagogicznym, Nauk Społecznych oraz Matematyczno-Przyrodniczym. Miało to na celu ułatwienie rejestracji potencjalnych dawców szpiku kostnego, tak aby każdy mógł bez problemu wpisać się do bazy DKMS.

Rejestracja jest bardzo prosta: wystarczy wypełnić krótki formularz oraz pobrać wymaz z błony śluzowej policzka. Pierwszego dnia akcji na wszystkich wydziałach łącznie udało nam się zarejestrować 112 osób. Następnego do bazy DKMS dołączyło 93 potencjalnych dawców komórek macierzystych, co ostatecznie dało 205 nowych osób, które mogą uratować komuś życie. Akcje wspierali również wolontariusze z naszej uczelni, ale także uczniowie szkół średnich. Poświęcili oni swój czas, aby pomóc obcym sobie osobom chorującym na białaczkę.

Karol Wasiński

SREBRO I ŻŁOTO

Srebrny medal w klasyfikacji generalnej i złoty w pionie uczelni społeczno-przyrodniczych wywalczyły w Gdańsku reprezentantki AJD w tenisie stołowym. Drużyna dr. Wiesława Pięty uległa tylko w meczu finałowym tenisistkom Uniwersytetu Warszawskiego, z którymi wcześniej wygrała w fazie rywalizacji grupowych. Akademickie wicemistrzostwo Polski wywalczył zespół w składzie: Katarzyna Ślifirczyk, Katarzyna Nowocin, Aleksandra Pięta i Joanna Ściślak.

ISD AJD NA PODIUM

W kolejnym sezonie piłkarki ISD AJD GOL Częstochowa zdobyły medal Mistrzostw Polski w futsalu. Wygrywając ostatni mecz ekstrakligi w Elblągu, nasze akademickie wywalczyły srebrne medale i tytuł wicemistrzyń Polski w futsalu.

TOMASZ GÓRA PO MISTRZOSTWACH EUROPY

Zakończyły się Mistrzostwa Europy w Taekwon-do we włoskiej miejscowości Riccione. W klasyfikacji generalnej Polska zajęła tam pierwsze miejsce przed Norwegią i Irlandią.

Nasz zawodnik Tomasz Góra (student II roku WF AJD) reprezentujący na co dzień Częstochowską Akademię Taekwon-do debiutował tam, startując w konkurencji walki sportowej w kategorii do 57 kg. W pierwszym pojedynku wyraźnie pokonał zawodnika z Węgier. Niestety, w kolejnej walce uległ dobrze przygotowanemu zawodnikowi z Włoch, który ostatecznie zwyciężył całą rywalizację. Trenerzy kadry docenili jego waleczność.

Łącznie o medale Mistrzostw Europy walczyło 568 zawodników z 30 państw. Startującym pomagało 154 trenerów, a na matach pracowało 58 sędziów. Tak licznie obsadzone zawody były okazją do porównania poziomu technicznego, stylu walki i stosowanych różnych rozwiązań taktycznych przez zawodników zagranicznych w konfrontacji z naszymi reprezentantami.

Jedna z walk Tomasa Góry, fot.: arch.

ŻYCIE INTYMNE ŚREDNIOWIECZNYCH ŚWIĘTYCH

Barbara Kowalska

Choć zaproponowany temat rozważań może na pierwszy rzut oka wydawać się prowokacyjny, to w konfrontacji z tekstami epoki traci taki charakter. Interesować mnie będą dwie łączące się grupy wyrazów: intymne, czyli erotyczne, sercowe, uczuciowe i intymne, czyli własne, wewnętrzne, prywatne¹. Główny nacisk położę jednak na erotyczne życie świętych. Obydwie grupy wskazują na bardzo głębokie pokłady ludzkiej uczuciowości. Nie zdziwi więc na wstępie wątpliwość, czy w przypadku ludzi z tak odległej epoki możliwe do uchwycenia? Twórcza pokora nakazuje stwierdzić, że istotnie sprawa to trudna, twórcza przekora natomiast nakazuje podjęcie trudu.

Ponieważ uczuciowe życie damsko-męskie nie stanowiło wielokrotnie już definiowanego trzonu średniowiecznej mentalności², stąd sfera ta nie jest dominująca wśród podejmowanych przez pisarzy tematów. Nie oznacza to jednak, że gdzieś między wierszami traktującymi o wojnach i podbojach, świadomie bądź nie, autorzy nie przemycili nam tego typu myśli. Nie biorę oczywiście pod uwagę romansów rycerskich, nielicznych świeckich przekazów z końca epoki w rodzaju pieśni miłosnych i swawolnych, drobiazgów poetyckich o takiej tematyce. Nie myślę także o nielicznych, również z końca epoki, pieśniach miłosnych w rodzaju *Saluto, te, speciosa* (Pozdrawiam cię, Panno, godna), w której zakochany mężczyzna chwali poszczególne części ciała ukochanej z zębami włącznie³. Powyższa myśl dotycząca śladowych ilości erotycznej tematyki odnosi się do typowych źródeł epoki: kronik, roczników, żywotów świętych.

Bohater moich poszukiwań to bohater wymagający: jeden z podstawowych wzorców osobowych, tym samym literackich⁴, który prezentowany był najczęściej w tekstach epoki według określonego schematu⁵. Jak w związku z tym w tekstach utrzymanych w konkretnej konwencji szukać

prawdziwych ludzi? To pytanie, z którym nieraz zmierzył się historyk mentalności.

W moich rozważaniach nie może zabraknąć odniesienia do pierwszego polskiego świętego, choć nie Polaka, Wojciecha, konkretnie do fragmentu *Żywota Pierwszego Świętego Wojciecha*. Przekaz, którego tytuł oryginalny brzmi *Sancti Adalberti Pragensis episcopi et martyris vita prior*, powstał w r. 998-999 w Rzymie. Autorem był zaś najprawdopodobniej Jan Kanapariusz⁶.

Trudno w tekstach o św. Wojciechu znaleźć wzmianki o jego intymnym, to jest erotycznym, sercowym życiu. Wynika to, być może, z panującego w tym czasie modelu świętości, której filarem była męczeńska śmierć⁷. To ona była głównie warunkiem wyniesienia na ołtarze. W związku z powyższym święty Wojciech został przedstawiony przede wszystkim jako misjonarz umęczony za wiarę. Następne stulecia, głównie wiek XIII, XIV to preferowanie świętości innego typu, zwłaszcza franciszkańskiej, w której kult człowieczeństwa Chrystusa odgrywał do-

minującą rolę. Świętość ta była nacechowana silnym kontaktem świętego ze społecznością, w której przebywał, z którą miał przeżywać dole i niedole⁸. Dopiero taki model sprzyjał ukazywaniu w tekstach uczuciowości.

W piątym rozdziale przywołanego żywota hagiograf opowiada o młodzieńczych, szkolnych latach bohatera. Wśród wielu informacji umieszcza pewną scenkę rodzajową odbiegającą nieco jakościowo od formy wykładu. Czytamy zatem, że gdy Wojciech wracał pewnego razu ze szkoły, jeden z jego towarzyszy przewrócił na ziemię przechodzącą dziewczynę, a na nią rzucił (powalił, popchnął) następnie naszego bohatera. Uczynił zaś tak dla zabawy. Sytuacja była na tyle ciekawa, że zwabiła zewsząd mnóstwo gapiów

POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE
ODDZIAŁ W CZĘSTOCHOWIE

Wolna Wszechnica Historyczna

23 kwietnia 2014 r. (środa), godz. 16.00,

Instytut Historii AJD, s. 26

Dr Barbara Kowalska

Życie intymne

średniowiecznych świętych

Zapraszamy wszystkich zainteresowanych

Wstęp wolny

www.pbczestochowa.pl

czekających na dalszy bieg wydarzeń. Te zaś były dość zaskakujące, czego wyraz daje hagiograf jednym, skierowanym pod adresem Wojciecha, stwierdzeniem: *O święta naiwności*. Okazało się bowiem, że bohater, mając świadomość dotknięcia ubranej dziewczyny, miał natychmiast i drugą: że już się z nią ożenił. Myśl była na tyle dokuczliwa, że młodzieniec zaczął głośno narzekać, zalewać się gorzkimi łzami, a następnie wypominać sprawcy ożenku obarczenie go takim wyzwaniem. Wołał więc *Ten sprawił, że się z nią ożeniłem*. Ważna dla czytelnika jest w tym miejscu przywołana przez autora opinia społeczna, która wypowiedziała się jednym głosem. Wojciech to opatrzony łaską Bożą młody człowiek, którego wszelkie czyny wynikają z najszlachetniejszych pobudek, jego zaś życiowym zadaniem jest dążenie do określonego celu - doskonałości. Winien być zatem stokroć szczęśliwy. I na koniec refleksja genealogiczna. *Nie dziw, że od zacnych rodziców zacny pochodzi potomek. Ojcowska sprawiedliwość w nim jaśnieje i matczyzna pobożność w pięknym jego sercu lśni*.

Trudno przesądzać, czy przytoczona scena miała miejsce w rzeczywistości i nie o to tak naprawdę w tym miejscu idzie⁹. Nie możemy wykluczyć wiarygodności zdarzeń, bowiem mamy tu typową scenę pozaszkolnej atmosfery, kiedy młodzi ludzie w ferworze uniesień damsko-męskich pozwalają sobie na zaspokajanie intymnych potrzeb typowymi dla tego wieku sposobami. Przytoczona scena wskazuje przede wszystkim na wyobrażenia samego autora, a ten, jak widać, taką sytuację w swych myślach dopuszczał. Rdzeniem przytoczonej opowieści byli jednak autentyczni ludzie i niektóre realne zdarzenia, bowiem świat wyobraźni nie jest nierzeczywisty¹⁰. I jeśli założyć, że doszło tu do zmieszania fantazji z rzeczywistością, wszak hagiograficzne teksty zawierają fikcję i prawdę, dwie warstwy mające dla historyka jednakowo ważne znaczenie¹¹, to przyznać trzeba, że doskonale one tu ze sobą współgrają. Scena jest dość zabawna, a zachowanie bohatera naiwne, nie w tym złym tego słowa znaczeniu. Naiwne znaczy tu dziewicze, szlachetne, pokorne, o czym świadczą wylewane przez Wojciecha łzy. Nie oznaczają one tu nieporadności, lecz biblijną uniżoność, zgodę na postanowiony przez Boga los. A ten mocno jest sprzężony z Boskim Majestatem, który przez szczególną łaskę kieruje życiem bohatera. Życie to zmierza do realizacji jednego celu – świętości, czyli szczęśliwości. Wojciech to wybraniec, który niesie na swych barkach także ciężar inności. To jego spotkało nietypowe, zwracające uwagę i wywołujące pewien akt gwałtu zdarzenie¹². To on w niestandardowy sposób musi się z nim zmierzyć. Inność, walka wewnętrzna i zewnętrzna, stawianie czoła przeciwnościom losu to cechy świętego bohatera¹³.

Jest i w tej scenie odniesienie do rodziców Wojciecha, którym hagiograf przypisał wielkie chrześcijańskie cnoty: sprawiedliwość i pobożność. Pierwsza z nich pochodzi od Boga¹⁴, a wszyscy nią obdarzeni, sprawiedliwi, to ci, którzy żyją zgodnie z prawem Boskim¹⁵, są jego głosicielami

i wykonawcami. Pobożność zaś była wyrazem szczególnego stosunku do Boga, determinowała ludzkie czyny, była jedną z najbardziej pożądanym cechom dobrego władcy, dawała pobożnym szczególne przywileje, na przykład prawo zaświadczenia o rzeczach ważnych¹⁶. Element religijny i dydaktyczno-moralny jest tu mocno zauważalny¹⁷. Bohater rodzi się więc ze znakomitych rodziców¹⁸. Przypisując matce i ojcu konkretne cnoty, hagiograf przekonuje, że będą one także realizowane przez Wojciecha. Wszak średnio-wieczni mocno wierzyli w dziedziczenie cech przodków.

W dobie walki o parytety, w tej skróconej mocno wersji artykułu, nie sposób nie wspomnieć o kobiecie, tym razem błogosławionej, Salomei. W jej żywocie¹⁹ znajduje się scena, wydawać by się mogło, nietypowa, bo owiana lekkim erotyzmem, którego kulminacja następuje w okolicach łoża. Hagiograf opowiada o zdarzeniu, do którego miało dojść między główną bohaterką dzieła i jej mężem Kolomanem. Pewnego razu, czytamy w żywocie, król Koloman wyruszył na wyprawę, a jego małżonka wiedziona pokusą ubrała się w najpiękniejsze stroje i ozdoby, rozkoszując się wielce swym widokiem. Tę nietypową dla sposobu życia księżnej chwilę przerwało nagłe przybycie męża, które ponadto wzbudziło strach i niepewność Salomei. Gdy małżonek ujrzał żonę w wielkiej krasie, ujął ją w swe ramiona, posadził na łożu sypialnym (*super lectum posuit*) i niewiele brakowało, by doszło do zbliżenia, co się wydaje w stanie małżeńskim rzeczą jak najbardziej prawą. Nie jest to już takie oczywiste w przypadku świętej kobiety. Toteż akcja dalszej opowieści będzie się jednak od łoża oddalać. Koloman bowiem, patrząc na swą piękną żonę, stwierdził, że gdyby nie wyrzekł się dla niej i dla Boga współżycia małżeńskiego, to zapewne by do niego doszło. Król jednak dotrzymuje słowa, dlatego Koloman wyszedł z sypialni, pozostawiając Salomeę nietkniętą (*Et dimittens eam intactam, foras egressus (est)*)²⁰. Innej puenty w żywocie świętej bohaterki wyobrazić sobie nie sposób.

Akcja przytoczonej sceny dzieje się w sypialni, w pobliżu łoża i na łożu, dodajmy małżeńskim, które jest miejscem najpierw kuszenia męża, a następnie gry wielkich uczuć: miłości, pożądania, wstrzemięźliwości. I jeśli mamy sugerowaną przez badaczy świadomość znikomości uczuciowości w średniowiecznych tekstach, to tu ją właśnie widzimy. Piękna scena małżeńskiej miłości, podszyta subtelnie erotyzmem, nie została wprowadzona bez celu. Autor tekstu chciał przede wszystkim pokazać, że dążące do świętości bohaterki to kobiety z krwi i kości, mające zalety i wady, ale także, i to je wyróżniało, cechy nadludzkie. Te pierwsze sprawiały, że święci byli bliżsi zwykłym ludziom, dzięki czemu pełnili funkcję pośredników między niebem i ziemią, te drugie - świętość warunkowały. Hagiograf przekonuje także, że jeśli przyszli święci popełniali błędy, to działo się tak najczęściej za sprawą szatana. I tym razem pojawił się diabeł, który podniecił księżnę, aby ją uwolnić od wielkiego bożego miłosierdzia²¹. Małżonkowie

jednak, dzięki spływającej na Salomeę niebiańskiej sile, przeciwstawili się kuszeniu.

W pełnej formie artykuł został zaprezentowany na spotkaniu PTH Oddział w Częstochowie, w kwietniu tego roku. Prezentuję w nim także intymne życie św. Augustyna, Ludwika IX Świętego, św. Kingi i św. Jadwigi Królowej. Zainteresowanych odsyłam do mojego profilu na stronie IH, gdzie w najbliższym czasie ukaże się informacja o miejscu druku tekstu.

Przypisy

- ¹ A. Dąbrówka, E. Geller, R. Turczyn, *Słownik synonimów*, Warszawa 1998, s. 57 hasło nr 362 a; s. 83 hasło nr 562 a.
- ² Z. Cackowski, *Mentalność chrześcijańskiego średniowiecza*, [w:] tegoż, *Człowiek i świat człowieka, warstwy „ludzkiego ciała”*, Lublin 2003, s. 81.
- ³ T. Michałowska, *Średniowiecze*, Warszawa 1995, s. 739.
- ⁴ O wzorcu osobowym zob. M. Ossowska, *Ethos rycerski i jego odmiany*, Warszawa 1973, s. 11-25; E. Nowicka, *Wzór osobowy świętego w średniowieczu*, [w:] *Moralność i społeczeństwo. Księga jubileuszowa dla Marii Ossowskiej*, red. M. Ofierska, M. Dietl, Warszawa 1969, s. 265-285. O roli świętych A. Vauchez, *Święty*, [w:] *Człowiek średniowiecza*, red. J. Le Goff, tłum. M. Radożycka-Paoletti, Warszawa 2000, s. 415-428; A. Kuźmiak-Ciekanowska, *Święty i historia. Dynastia Przemyślidów i jej bohaterowie w dziele mnicha Krystiana*, Kraków 2007, s. 149; M. Cetwiński, *Historiografia polska o roli świętych*, [w:] *Drogi i rozdroża chrześcijańskiej Europy*, red. U. Cierniak, J. Grabowski, Częstochowa 2003, s. 185-189.
- ⁵ A. Witkowska, *Hagiografia*, [w:] *Dzieje teologii katolickiej w Polsce*, t. I, *Średniowiecze*, red. M. Rehowicz, Lublin 1974, s. 356.
- ⁶ J. Karwasińska, *Wstęp*, [w:] *Piśmiennictwo czasów Bolesława Chrobrego*, tłum. K. Abgarowicz, wstęp i kom. J. Karwasińska, Warszawa 1966, s. 10-11; A. Witkowska, *Hagiografia...*, s. 342.
- ⁷ A. Witkowska, *Hagiografia...*, s. 343.
- ⁸ M. Michalski, *Kobiety i świętość w żywotach trzynastowiecznych księżnych polskich*, Poznań 2004, s. 156; A. Witkowska, *Hagiografia...*, s. 350-351.
- ⁹ O relacji między badaczem a źródłem historycznym zob. A. Zalewska, *Epistemologiczne i nie-epistemologiczne elementy relacji między przeszłą rzeczywistością a tekstem*, [w:] *Formuła. Archetyp. Konwencja w źródle historycznym*, red. A. Górak, K. Skupieński, Lublin – Radzyń Podlaski - Siedlce 2006, s. 25-29.
- ¹⁰ M. Eliade, *Mity, sny i misteria*, tłum. K. Kocjan, Warszawa 1994, s. 109.

¹¹ O warstwach hagiograficznych tekstów i metodach ich badania szerzej zob. M. H. Witkowska, *Wstęp*, [w:] *Hagiografia polska: słownik bio - bibliograficzny*, red. R. Gustaw, t. 1, Poznań 1971, s. 27-31, 36 i n.

¹² O łamaniu ustalonego porządku w średniowiecznej rzeczywistości, zob. M. Pastoureau, *Średniowieczna gra symboli*, tłum. H. Igalson-Tygielska, Warszawa 2006, s. 24.

¹³ M. Zowczak, *Mit bohatera jako opowieść o granicach ludzkich możliwości*, „Etnografia Polska”, t. 28: 1984, z. 2, s. 251-253, 257, 262.

¹⁴ L. Łbik, *Pamięć podszyta tęsknotą. Król Kazimierz Wielki w legendach i podaniach ludowych*, [w:] *Kazimierz Wielki i jego państwo. W siedemsetną rocznicę urodzin ostatniego Piasta na tronie polskim*, red. J. Maciejewski, T. Nowakowski, Bydgoszcz 2011, s. 204; A. Zelga, I. Szwarocka, J. Wratny, Z. Bielecki, *Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyćeni*, [w:]

Odpowiedzi na trudne pytania dzisiejszego świata, t. 8, red. E. Mycielska-Dowgiałło, Warszawa 2013, s. 109-113.

¹⁵ Z. Ziemiński, *O pojmowaniu sprawiedliwości*, Lublin 1992, s. 22.

¹⁶ O wadze pobożności zob. B. Latini, *Skarbiec wiedzy*, tłum. M. Frankowska-Terlecka, T. Giermak-Zielińska, Warszawa 1992, s. 330-332.

¹⁷ M. H. Witkowska, *Wstęp...*, s. 13, 17.

¹⁸ M. Zowczak, *Mit bohatera...*, s. 252.

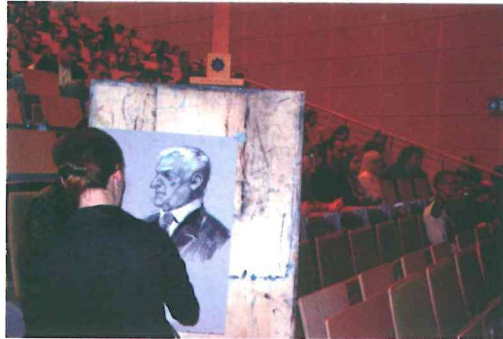
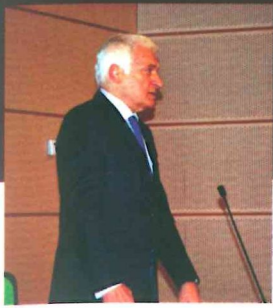
¹⁹ *Vita sanctae Salomeae reginae Haliciensis auctore Stanislao franciscano*, wyd. W. Kętrzyński, [w:] *MPH*, t. 4, Lwów 1884, s. 770-796; dalej: *Vita sanctae Salomeae*. Tekst nieznanego autora, najprawdopodobniej franciszkanina, pochodzący z około 1290 roku, szerzej zob. M. Michalski, *Kobiety...*, s. 54, A. Witkowska, *Hagiografia...*, s. 350.

²⁰ *Vita sanctae Salomeae...*, s. 778.

²¹ Ibidem: „Intelligens autem Salomea in hoc fuisse temptationem diaboli incitantis et misericordiam Dei liberantis [...]”. O diable w średniowiecznych exemplach zob. W. Brojer, *Diabeł w wyobraźni średniowiecznej. Trzynastowieczne exempla kaznodziejskie*, Wrocław 2003;

A. Guriewicz, *Kultura i społeczeństwo średniowiecznej Europy. Exempla XIII wieku*, tłum. Z. Dobrzyński, Warszawa 1997, s. 198-200, 227-229, 231; zob. także J. Le Goff, *Kultura średniowiecznej Europy*, tłum. H. Szumańska-Grossowa, Warszawa 1994, s. 170; B. Kowalska, *Niebiańskie i ziemskie, Bóg i diabeł - krańcowość w dualistycznych wyobrażeniach Jana Długosza*, [w:] *Kulturowe paradygmaty końca. Studia komparatystyczne*, red. C. Kałużny, A. Żywiołek, t. 1, Częstochowa 2013, s. 219-230.

JERZY BUZEK *Fot.: archiwum* NA SPOTKANIU ZE STUDENTAMI

SENAT KONTRA SENAT *Fot.: archiwum*

KANDYDACI NA STUDIA Z UKRAINY

Fot.: archiwum

Nowości Wydawnictwa

